47ՐԴ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 2503   ԿԻՐԱԿԻ   1912 ԱՊՐԻԼ 22-5

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉ-I EFKIAR
54 Grand' Rue de ... Porte 54
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 54

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افكار ارمنيجه يومى غزته
صاحب امتياز اوحانس فريد
ادارهخانهسى باب عالى جادهسنده نومرو ٥٤

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏՐԿՆ.	ՎԵՑՄՍ.	ԵՌՄՍՑ.
Պոլսոյ համար	80 Ղշ.	45	25 Ղշ.
Գաւառներու համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ., մէկէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ   ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ   10 ՓԱՐԱ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԾԱՌԻՆ ՈՒ ՊՏՈՒՂԸ

Տեղական մամուլին մէջ առաջինը մենք եղանք բողոքող Պատրիարքարանի վերջին Պաշտօնական Յայտարարութեան այն պարբերութեան դէմ, որ կը սպառնար թէ Պատրիարքը «ընտրուած Հայերը իբր հայ երեսփոխան չպիտի կարենայ ընդունիլ»։ Բողոքած էինք, որովհետեւ իրօ՛ք ծիծաղելի, մանաւանդ Պաշտօնական Յայտարարութեան մը համար բոլորովին անվայել էր այդ կերպ պարբերութիւն մը։ Այդքան լուրջ հարցի մը մասին այս աստիճան անմտածած թեթեւութիւն՝ Պատրիարքարանը կը մերկացնէր իր բովանդակ պատկառանքէն, կը վերածէր "մէյտան օինի"ի հասարակ թատերաբեմի մը, եւ Պատրիարքն ալ՝ որուն անունով կ'ըլլար այդ զաւեշտական յայտարարութիւնը, ուրիշ բան չէր ըլլար այս թատերաբեմին վրայ, այլ միայն պարզ բալեաչօ մը, ոչ աւելի ոչ պակաս։

Մենք բողոքեցինք, որովհետեւ չենք փափաքիր այս տխուր դրութեան մէջ տեսնել ո՛չ Պատրիարքարանը, ոչ ալ Պատրիարքը։ Երկրին ու մասնաւորաբար ազգին ներկայ տխուր դրութիւնը՝ զաւեշտներ ըմբռնելու ոչ սիրտ, ոչ ալ տրամադրութիւն թողած է մեր քով։ Մնաց որ, եթէ այդ սիրտն ու տրամադրութիւնը ունենայինք ալ, ապահովաբար չպիտի ցանկայինք զաւեշտը Պատրիարքարանին, եւ անոր գլխաւոր դերն ալ Պատրիարքին անձին մէջ փնտռել։

Հիմայ, իրենք ալ զգացեր են իրենց «խաղը», իրենք ալ հասկցեր են բովանդակ գայթակղական հանգամանքը այդ ծիծաղելի պարբերութեան, եւ Պատրիարքը հարկ տեսեր է առաջիններէն մէկը ըլլալ՝ անոր գոյութիւնը Թիւրիմացութեան մը վերագրողներուն մէջ։ Իրօք երախտաւոր բառ սա «Թիւրիմացութիւն»ը. ինչե՜ր, ինչե՜ր չի դարմաներ, ի՜նչ պաշտօնական եւ անպաշտօն ձախաւերութիւններ, ի՜նչ պատրիարքարանական ու պատրիարքական անճարակութիւններ։ Բայց նոյն ատեն ալ իրօք փորձանաւոր բառ, որովհետեւ այդ միեւնոյն Պատրիարքը որ հիմա՝ «Բան մը չէ, Թիւրիմացութիւն եղեր է», ըսելով օձիքը ազատելու կը ճգնի գործուած «խաղէն», ի՛նչ պիտի պատասխանէր մեզի, եթէ մենք ալ մեր կարգին այդ համայնաբոյժ բառին ապաւինէինք եւ ըսէինք իրեն.

—Սրբազա՛ն, ձեր ալ Պատրիարքի հանգամանքը Թիւրիմացութեան մը հետեւանքը չէ՞ ինքնին...։

Որովհետեւ տխո՛ւր բան է երեւակայել Պատրիարք մը ա՛նքա՛ն «պէխապէր» իր շուրջը, իր քիթին տակ անցած դարձածէն, որ այսպէս չգիտնայ նոյն իսկ թէ իր անունով ի՛նչ տեսակ Թուղթեր կ'ելլեն Պատրիարքարանէն դուրս, Թուղթեր մանաւանդ որոնք մասնաւորներու չեն ուղղուած, այլ մամուլին, որոնք գաղտնի չպիտի մնան, այլ ամէնատարածուն արձագանգ մը պիտի գտնեն՝ միանգամայն ինը եւ աւելի Թերթերու կողմէ հրատարակուելով։

Եւ Կեդրոնը որ դեռ երէկ մեր վիզը պոկելու կ'աշխատէր՝ որովհետեւ կը տարփողէինք ո՛չ թէ այս մարդը, այլ անոր Թերեւս արկածով արտաբերած մէկ չէտակ խօսքը, այդ չըլլա՛լք, չհասնե՛լք Կեդրոնը հիմայ ի՛նչ երեսով ելեր է անոր դէմ եւ իր մեծին ու «մեծին» բանակին բովանդակ փաղանգներով կ'աշխատի զայն գատափետելու, մանաւանդ փետտելու, աւելի պարզ խօսելով՝ զայն «աէֆ» ընելու։ Չէ՞ որ իր պտուղն է այս Պատրիարքը, չէ՞ որ ինք բերաւ զայն Նստեցուց հակառակ ամէն ընդդիմութեան ու բողոքներու։ Ներկայ խայտառակ դրութեան բովանդակ ամօթը իրն ալ է միեւնոյն ատեն։

Մենք հիմայ հեշտանքով ականջ կուտանք իրեն, որովհետեւ ինչ որ այսօր կ'ըսէ Պատրիարքին համար, իրեն դէմ ըսած կ'ըլլայ։ Արշարունի Սրբազան պարզ հայելի մըն է որուն մէջ Կեդրոնը ուրիշ բան չի կրնար տեսնել՝ այլ միայն իր, Կեդրոնին, սեփական անճարակութիւնները, ձախաւերութիւններն ու անպիտանութիւնը։ Չմոռնանք որ ծառը պտուղէն կը ճանչցուի։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԱՊՈՒՔԱԹԸ

20 Ն

ԻԶՄԻԹԻ, ԱՏԱՊԱԶԱՐԻ, ՊԱՐՏԻԶԱԿԻ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐՈՒՆ

Ինքնաօնական Թուականներուն գրուած այս սիրուն փանթէզին որ Փանոսեանի տաղանդին գեղեցկագոյն ծաղիկներէն մէկն է, արտագրած ենք նոյն ատենուան «Հայրենիք»էն։ Մ. ԽՄԲ.

Այգեպան մը, լուրջ ու փորձառու ծեր,
Որ շատ մարդոց հետ գործ ունեցած էր
Եւ տարիներով, անվերջ, անընդհատ
Ասոր ու անոր դէմ վարած էր դատ,
Եւ այդ պատճառաւ ինքն, երբեմն հարուստ,
Այժմ հազիւ ունէր համեստ մէկ ապրուստ... —
Օր մ'Յուլիսի, տաք օր մը լուսահեր,
Մօտիկ օթերուն վրայ կը խորհէր
Ուր պիտի քաղէր խաղողն անուշակ։
— Ցանկարծ, հեռուէն տեսաւ մէկ մշակ,
Իր մարդիկներէն, պատանի կայտառ
Որ այսահարի պէս, լեզապատառ,
Սրընթաց՝ իբրեւ պարսատիկի քար,
Արտերուն ճամբէն դէպի տուն կուգար։
Այգեպանն յուզմամբ հարցուց․ — "Հէ՞ Գասպա՛ր,
«Ի՞նչ կայ, ի՞նչ եղաւ, խե՞ր է, ի՞նչ խապար...»
Ծնչասպառ մշակն յարեց․ — "Է՛հ, աղա՛,
"Սա չօպան մը կար, Պուլղարի տղայ
"Որ էս մօտն ոչխար և այծ կ'արածէր,
"Մեր պաղն են մտեր իր բոլոր այծեր...
"Թէ դուրս չի հանենք՝ խաղող, թալ, ֆիտան,
"Խարապ տի անին, եաղմայի տի տան...
"Հա՜, Մուսայ, պաղը, եղածին վրկայ,
"Սա, ընտո՞ր կ'ըսեն... ապուքաթ մ'էլ կայ..."
— "Պաղն ապուքաթ կա՞յ — գոչեց — ծերունին —
"Անոր քով այծերն հի՜չ զարար չունին.
"Անոնք պաղն ուրող, խաղողն ուտող են,
"Ամմա, քէօքերը չեն հաներ հողէն...
"Ֆախաթ ապուքաթն, Աստուա՜ծ ողորմի,
«Մէկ մարդուն պաղը, պաղչան մըտա՞ւ մի, —
.Պատի՜ժ, պատուհաս ճշմարիտ — անի
«Պտուղն ալ կ'ուտէ, ծառն ալ կը տանի...
«Մեր տըղոցն ըսէ, չո՛ւտ, չանցնի՛ ատեն,
«Ապուքաթն առաջ բանեն, դուրս նետեն...»

ԱՂԵՔՍ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱ՜ՆԻ

ԹՈՒՐՔ ՈՍՏԻԿԱՆ ՄԸ ԲՌՆԱԲԱՐԵԼ ԿԸ ՓՈՐՁԷ ԳԻՇԵՐԱՆՑ ԵՐԵՔ ԴԵՌԱՏԻ ՀԱՅՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ՊԱՏԻՒԸ

ՅԱՆԴԳՆԱԿԱՆ ԾԱՅՐԱՅԵՂ ԱՐԱՐՔ ՄԸ

Գիշեր է։ Գորտէլիոյի բնակչութիւնը քունի մէջ։ Տեղւոյն ոստիկաններէն Նախկին ժուռնալ քեաթիպի կոչուած վայրենի մը, որ նոյն գիշերը իր շրջանը (տէվրիյէ) ըրած միջոցին, Տօնանմաճը իսկէլէ՝ Բաբալը օղլու փողոցը կը հանդիպի, փողոցին մէջէն կը տեսնէ թէ Պետրոս Յովակիմեանի տանէն մէջ լամբար մը կը վառի — ինչ որ ամէն տան մէջ կը գտնուի։ Ոստիկանը իսկոյն տան պարտէզին պատէն մագլցելով ներսը սենեակը կ'երթայ դուռները բանալով, ուր Պետրոսը եւ ընտանիքը խոր քունի մէջ տեսնելով՝ լամբարը ձեռքը՝ միւս սենեակը կը մտնէ։ Այնտեղ ալ Պետրոսի երեք դեռատի աղջիկները կը պառկէին։ Անօրէն ոստիկանը խեղճ մանկամարդերուն քով կը կծկտի իր վայրենի կիրքը յագեցնելու մտքով։ Քիչ վերջը, Պետրոս պէտքի մը համար կ'ելլէ անկողնէն, լամբարը չի կրնար գտնել, վերջապէս հազիւ լուցկի մը ճարելով հրագ կը վառէ եւ դուրս կ'ելլէ։ Բայց ահա հազիւ քանի մը քայլ առած կը տեսնէ թէ իր զաւակներուն քով «ճիզմէ»ով մէկը պառկած է, իսկոյն աղաղակելով մէկ քանի դրացիներ կը ժողվէ իր գլխուն։ Այս միջոցին, վարպետ սրիկան տեսնելով թէ՝ իր «ձի»քը բռնել տուած է, ինքզինքը գինով ձեւացնելով կը սկսի հետեւեալ բառերը արտասանելու.

—Ամմա սա չօք իչմիշիմ հա, պարասը նէրէ տիր, քի՛մ կէթիրտի պէնի պուրայա»։

Անօրէնը ոստիկանութեան յանձնուած է։ Գիւղին Հայ բնակչութիւնը խիստ յուզուած՝ բուռն կերպով կը բողոքէ։ Մենք պիտի խնդրենք որ պատկանեալ իշխանութիւնը մանրամասնօրէն քննութիւն մը բանալով յիշեալին արժանաւոր պատիժը տնօրինէ։

* *

Ապրիլ 16ի երկուշաբթի իրիկուան մօտ ժամը (Ր. Ե.) 7ին, Ամերիկեան Հաճի Տավուտի «Թէքսաս» նաւը որ քաղաքէս դէպի Մերսին կը մեկնէր, — առանց նաւուղիղի, նաեւ բերդին ազդարարական նշանին չանսալով, - Իզմիրի բերդին մօտերը, ծովուն մէջ գտնուող Թօրփիլներուն զարնուելով բոլորովին ընկղմած է։ 350է աւելի մարդու զոհեր ըլլալ կը կարծուի։ Աղէտը իրօք սոսկալի է։ Նաւամատոյցին մէջ գտնուող բոլոր մեծ ու փոքր նաւերը օգնութեան փութացին, սակայն, դժբախտաբար գրեթէ ապարդիւն մնացին։ Մանրամասնութիւնները յաջորդով։

* *

Իտալական մարտանաւերուն Սագզի եւ Չէշմէի կողմերը ըրած գործողութեանց միջոցին քաղաքիս բնակչութիւնը ամէն կերպով իր պաղարիւնութիւնը պահեց։ Մանաւանդ քաղաքիս Վսեմ. կառավարիչը ձեւել պէտք, իր բնակարանը կառավարական պալատը փոխադրելով՝ ամբողջ գիշերներ հոն մնաց եւ զանազան կողմեր հեռագիրներով հրահանգներ ղրկեց՝ պէտք եղածը կարգադրելու համար։

Ց. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

ՕՍՄ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ Բ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԸ

(Բ. ՆԻՍՏ, 1912 ԱՊՐԻԼ 21|4)

ԱՌԺԱՄԵԱՑ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԵՒ ԴԻՒՐ-ՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐՈՒ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը երէկ նիստ գումարեց ժամը 1.25ին առժամեայ նախագահութեամբ Ահմէտ Մահիր էֆ.ի։ Ներկայ էին Պոլիս գտնուող 150 երեսփոխաններ։ Հայ երեսփոխաններէն ներկայ էին՝ Վարդգէս, Փափազեան, Պետրոս Հալաճեան, Վահան Պարտիզպանեան եւ Յակոբ Պօյաճեան էֆ.ները։ Իսկ բացակայ էին Զօհրապ եւ Պօչկէզէնեան էֆ.ները։

Նախ կարդացուեցաւ բացման հանդէսի ատենագրութիւնը եւ առանց առարկութեան ընդունուեցաւ։ Յետոյ 10ի չափ երեսփոխաններ, որոնք բացման նիստին ներկայ չէին, կատարեցին երդման արարողութիւնը, հետեւեալ բանաձեւին համաձայն. — «Կ'երդնում որ խղճի մտօք պիտի կատարեմ ինծի յանձնուած պարտականութիւնը եւ հաւատարմութեամբ պիտի ծառայեմ Հայրենիքին եւ Կայսեր»։ Երդման այս արարողութիւնը կատարող երեսփոխաններն էին՝ Վարդգէս եւ Բաստըրմաճեան (Էրզրում), Խալաֆ (Երզնկա), Շապան (Էրզրում), Զիա (Արղնի), Մուսա Քեազըմ (Իզմիր), Արթաս (Կ. Պոլիս) եւ Ռահմի (Սելանիկ)։ Երդման բանաձեւը ցոյց կը տրուէր երեսփոխաններուն եւ իւրաքանչիւր երեսփոխան բեմին առջեւ գալով «Վալլահի», կ'ըսէր եւ երդումը կը կատարէր ու կը վերադառնար իր տեղը։

Նախագահական բեմին վրայ նստած էր Գասթէմունիի երեսփոխան Ահմէտ Մահիր էֆ., որ ըսաւ թէ՝ այլեւս Օսմ. Երեսփ. Ժողովը պէտք է իր աշխատութիւններուն վերսկսի, երբ մանաւանդ այնքան կարեւոր օրինագիծեր կան քուէարկուելիք։

Ափրիկեան Տրիպոլիսի երեսփոխան Նաճի պէյ դէպի բեմ յառաջանալով ուզեց կարդալ Թագրիր մը։

Ներկաները սակայն ըսին թէ դեռ ժողովը օրինաւորապէս բացուած չէ, քանի որ նախագահական ընտրութիւնները տակաւին կատարուած չեն եւ հետեւաբար

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (11)

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԴԻՒՊԻ ԿԱԽԱՂԱՆ

(ՎԷՊ ԱԶԳԱՅԻՆ—ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

Ե.

ՏՌԱՄ ՄԸ ԾՈՎՈՒՆ ՎՐԱՅ

Հազուելէն անմիջապէս վերջ Ջաքըր նաւակը ուղղեց դէպի ծովախորշին բերանը, առանց աչք եղերքէն բաժնուելու։

Հեռուէն, մութին մէջէն, կը լրտեսէր միւս նաւակը որ նոյնպէս կը հեռանար հանդիպակաց եզերքէն, թէեւ այնքա՛ն արագութեամբ որ արդէն իսկ ծովախորշէն բաժնուելու վրայ էր։

Ցամաքին վրայ վայնասունն ու աղմուկը բոլորովին աւելցած էին այդ պահուն, եւ Ջաքըր, որքան ալ բան մը չէր տեսներ գտնուած տեղէն, կրկին կը հասկնար պատճառը։ Տարակոյս չկար որ հրդեհը սկսած էր ծաւալիլ, մանաւանդ որ քանի ատենէ ի վեր անձրեւախառն սուր հովը վերսկսած էր փչել մեծ սաստկութեամբ։

Երբոր ծովախորշին բերնին մօտեցաւ, Ջաքըր կեցուց նաւակը։

Եուսուֆ՝ ճամբայ ելլելէն ի վեր ճիկ մը անգամ չէր հանած։ Ըլլալիքը, մանաւանդ ինչ ընելիքնին չէր գիտեր, բայց այնքա՛ն մեծ վստահութիւն ունէր իր ընկերոջ վրայ, որ պէտք ալ չէր տեսներ բան մը հարցնելու, եւ լուռ կը Թիավարէր։

Կանգ առնելէն վերջ միայն մտածեց որ այլեւս կրնայ քակել լեզուին կապը եւ ըսաւ.

— Շիտակը կ'ուզե՞ս, Ջաքըր, ես դեռ բան մը չհասկցայ այս բոլոր եղածէն։

Աւելի լաւ է որ չհասկնաս, մրմռաց Ջաքըր, որ կը շարունակէր միւս առեւանգիչներուն նաւակը լրտեսել, եւ բնաւ տրամադիր չէր երեւար շաղակրատելու։

Հսկան լռեց, եւ գլուխը դարձուց դէպի Կէօք Սուի գիւղը որ ծովեզերքի Թուփերուն ետին բոլորովին ծածկուած կը մնար։

Հրդեհը իրօք բաւական ծաւալած ըլլալու էր այդ պահուն, որովհետեւ երկինքը ամբողջովին հրավառ դարձած էր այն կողմը, եւ Թանձր ու սեւ ծուխի Թեւեր կ'երկարէին դէպի վեր, միանգամայն մէկ քանի կողմէ։ Եուսուֆ որոշ կերպով կը լսէր վառող փայտերու ճարճատիւնը, եւ գիւղացւոց պոռչտուքներէն գոյացած աղմուկը։

Մէկ քանի վայրկեան այդպէս դիտեց ու ականջ տուաւ. բայց վերջապէս ձանձրանալով դարձաւ ընկերոջը։

Ջաքըր միշտ միեւնոյն դիրքին մէջն էր, աչքերը չէր բաժներ նաւակէն որ բաւական հեռացած ըլլալով՝ դժուարաւ կը նշմարուէր։

— Դեռ պիտի կենա՞նք, ըսաւ Եուսուֆ, անոր Թեւէն զարնելով։

Ջաքըր յիշոց մը Թօթուեց։

— Ձանձրացա՞ր, մրմռաց, չես կրնար վայրկեան մըն ալ սպասել, կեցի՛ր քիչ մը։

Եւ սկսաւ աւելի ուշադրութեամբ զննել նաւակը, զոր տեսնելու համար, հիմայ, իրապէս մութի վարժուած աչքեր պէտք էր ունենալ։

Հազիւ երկու վայրկեան տեւեց այդ զննութիւնը։ Ջաքըր կ'ուզէր հասկնալ թէ նաւակը ո՞ր կողմ պիտի ուղղուի, ու կ'երեւայ թէ հասկցած էր որ վերջապէս դարձուց գլուխը։ Նոյնիսկ գոհունակութեան ճիչ մը արձակեց, ինչ որ նշան էր թէ նաւակին բռնած ուղղութիւնը յարմարագոյնն էր իրեն համար։

— Հիմայ խօսէ՛, ի՛նչ կ'ուզէիր գիտնալ, ըսաւ Եուսուֆի։

Ժամանակն էր, որովհետեւ հսկային համբերութեան բովանդակ պաշարը սպառած էր արդէն։

— Դուն բան մը հասկցա՞ր եղածներէն, հարցուց ա՛յն աստիճան միամիտ շեշտով մը որ միւսը չկրցաւ քրքիջ մը զսպել։

— Բայց ի՞նչ կայ չհասկնալիք, պարզ չէ՞ եղածը, վրայ տուաւ Ջաքըր, կարծես քիչ մը աւելի գրգռելու համար զայն։

— Ես բան մը չեմ հասկցած տակաւին, մռլտաց Եուսուֆ. եկած էինք իբր թէ կին մը առեւանգելու համար, Թողուցինք որ ուրիշներ զայն տանին, յետոյ կրնայինք ոչ միայն կինը, այլ փախցնողներն ալ ծուղակը ձգել, ու նորէն Թեւերնիս ծալլեցինք կեցանք որ հեռանան երթան. հիմայ ալ նոյն բանը կ'ընենք. ահա անոնց նաւակը անհետացաւ, եւ մենք այստեղ կեցեր ենք մեռելի պէս, Եղբայրէն կը սպասենք կարծես՝ նորէն ողջնանալու համար։

— Հոգ մի՛ ըներ, Եուսուֆ, մխիթարեց Ջաքըր, կրնաս վստահ ըլլալ որ եղբայրը շատ չպիտի ուշանայ... հիմայ ուր որ է յարութիւն պիտի առնենք։

— Բայց անդին մարդիկը փախելու վրայ են։

— Մի՛ վախնար, դեռ քիչ մըն ալ պիտի յառաջանան ու պիտի կենան։

— Կը կարծե՞ս։

— Ո՛չ միայն պիտի կենան, այլ նոյնիսկ մեզի պիտի սպասեն, եւ երբ իրենց մօտենանք, մեզի պիտի կանչեն, պիտի աղաչեն, պիտի պաղատին որ իրենց քովը փութանք։

Հսկային ապշութիւնը չափ սահման չունէր։ Ջաքըրի իւրաքանչիւր խօսքը հանելուկ մըն էր իրեն համար, կը կարծէր որ բան մը չի հասկնար նորէն։

Եւ գէշը հոն էր որ Ջաքըր այլեւս տրամադիր չէր երեւար խօսելու։

— Հիմայ այլեւս գործելու ատենն է, Եուսուֆ, ըսաւ, չո՛ւտ, փակէ Թիերուն որպէսզի շատ ուշ չհասնինք. կրնաս վստահ ըլլալ որ այս անգամ ձեռքերնուս չպիտի պրծին։

Եւ ինքն իսկ օրինակը տալով, սկսաւ Թիավարել Թիերուն բովանդակ ոյժով։ Վայրկեան մը վերջ, իրենք ալ ծովախորշէն բաժնուած էին։ Ջաքըր նաւակին ցռուկը դարձուց դէպի Փուրնու Չէշմէ, ուր ուղղուած էին միւսները։

Հովին ազդեցութեան տակ՝ ծովը յուզուած էր եւ շատ դժուար կը գտնար Թիավարութիւնը։ Բայց երկուքն ալ յոգնելու ճշմարտապէս անընդունակ բազուկներ ունէին եւ այնքան ալ չէին նեղուէր։

Քառորդ ժամու չափ այդպէս մեծ արագութեամբ ընթանալէ ետք, վերջապէս սկսան նշմարել իրենց հետապնդած նաւակը, որ կը շարունակէր յառաջանալ, թէեւ զգալի դանդաղութեամբ մը։

— Կ'երեւայ թէ դեռ ըլլալիքը չեն գիտեր խեղճերը, ըսաւ Ջաքըր հեգնական շեշտով մը... բայց շատ չանցնիր, հոսը երեւան կ'ելլէ։

Ժամանակ մըն ալ Թիավարեցին նոյն արագութեամբ, անանկ որ հազիւ տասը վայրկեանի հեռաւորութիւն մը մնաց իրենց եւ անոնց միջեւ։

— Ահա կեցան, ըսաւ Ջաքըր, որ Թիավարելով հանդերձ շարունակ գլուխը կը դարձնէր եւ նաւակը աչքէ չէր հեռացներ։

Եուսուֆ ալ ետին դարձաւ այս անգամ։

Իրօք նաւակը կեցած էր եւ հսկան որոշապէս կրցաւ տեսնել երկու հոգի, որոնք անընդհատ կը ծռէին ու կը շտկուէին անոր մէջ։

— Ի՞նչ պէտք կը խառնեն այդ մարդիկը, ըսաւ հետաքրքրուած, նայէ՛, Ջաքըր, կարծես թէ աղօթելու վրայ են։

— Պէտք չունիմ նայելու, դուն նայէ՛, որովհետեւ գիտեմ թէ ի՛նչ կ'ընեն։

Եւ գոհունակութեան ժպիտ մը խաղաց իր դէմքին վրայ։

— Բայց ի՞նչ է ըրածնին, հարցուց հսկան՝ միշտ աւելի հետաքրքիր ու անհամբեր։

— Ջուր կը պարպեն, հասկցա՞ր։

Խե՛ղճ Եուսուֆ, ե՞րբ արդէն բան մը հասկցած էր։

— Նաւակնին ծակած, ջուր առած է, այդ ջուրը պարպելու կ'աշխատին հիմայ...

— Նաւակնին ջուր առած է՜...

— Այո, եւ պիտի տեսնես որ չպիտի յաջողին պարպել ու մեզ օգնութեան պիտի կանչեն։

— Բայց ինչէ՞ն ծակեցաւ նաւակնին։

— Ե՛ս ծակեցի, ծովեզերքին վրայ քեզմէ բաժնուելէս առաջ։

(Շարունակելի)

պէտք է յետաձգէ՝ մինչև առժամեայ նախագահներու ընտրութիւնը ։

Նաճի պէյ. — Բայց կարևոր է և պէտք է որ կարդամ ...

Զօհրապ. — Քիչ վերջը կը կարդաք. հիմա նախագահական ընտրութիւնները կատարենք ։

Ժողովը յետոյ գաղտնի քուէարկութեան ձեռնարկեց և ներկայ 150 երեսփոխաններու 142էն քուէովը առժամեայ նախագահ ընտրուեցաւ դարձեալ Հօճա Ահմէտ Միհիր էֆ., որ իր շնորհակալութիւնները յայտնեց այս ընտրութեան համար և հրաւիրեց երեսփոխանները որ կատարեն նաև առժամեայ փոխ-նախագահի ընտրութիւնը ։

Ընտրութիւններու աւարտումէն և քուէհամարքէն վերջ նախագահը յայտարարեց թէ փոխ-նախագահի պաշտօնին համար առաւելագոյն քուէ ստացողներն են Պոլսոյ երեսփոխան Արթաս էֆ. (71) և Պետրոս էֆ. Հալաճեան (66) քուէ. բայց 150 քուէարկուներու տուած քուէներէն մեծամասնութիւն չահած ըլլալու համար 76 քուէ հարկ ըլլալով, Արթաս և Հալաճեան էֆէնտիները համեմատականի մը նացած են և հարկ էր վերստին ընտրութիւն կատարել ։

Դարձեալ գաղտնի քուէարկութիւն կատարուեցաւ և այս անգամ դեր նախագահ ընտրուեցաւ Արթաս էֆ., ստացած ըլլալով 80 քուէ. իսկ Հալաճեան էֆ. միայն 71 քուէ ։

Ցետոյ բեմ ելաւ Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ երեսփոխան Նաճի պէյ և կարդաց հետևեալ ճառը. — Տրիպոլիսի անունով քանի մը խօսք պիտի ընեմ ձեզի։ Գիտէք որ իտալական հարուածին ամէնէն առաջ ենթարկուողը Տրիպոլիսը եղաւ ։ Ցայտնի է թէ աշխոյժ պատերազմիկները ինչպէս իրենք զիրենք կը զոհեն և բոլոր իսլամութեան գնահատումին կարժանանան։ Տրիպոլսեցիները ազատ ապրած են ու ազատ ալ մեռնիլ կ'ուզեն ։ Նստաշրջանին բացման օրը կայսեր արտասանած խօսքերը մեծ տպաւորութիւն թողուցած են, կ'ուզեմ որ դուք ալ մասնակցիք ինծի հետ, ծափահարենք մեր պատերազմիկները (բուռն ծափահարութիւններ ամէն կողմէ) և յետոյ այդ խօսքերը հեռագրով հաղորդեցինք Տրիպոլսի արաբ ժողովրդեան ու քաջ զօրքերուն։

Նախագահ. Բոլոր Օսմանցիները և Խորհրդարանը կրօնքին և ազգին համար կռուող ու զոհուող տրիպոլսեցիներուն ընծայուած ծափահարեց և յաջողութիւն մաղթեց անոնց զէնքերուն։ Հետևաբար մենք ալ համամիտ ենք որ այդ խօսքերը հեռագրով հաղորդուին, զանոնք աւելի ևս քաջալերելու համար։ (Հաւանութեան ձայներ ամէն կողմէ)

Եուսուֆ Շէվքի պէյ (Պէնկազի). — Պետութեան փառքը բարձրացնող Տրիպոլսեցիներուն կայսեր, Իթթիհատի, Էնվէր, Հազգը, Ազիզ և Ֆէթհի պէյերուն համար շնորհակալութիւննիս յայտնել կը խնդրեմ ։

Ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց այս առաջարկը երկարատև և բուռն ծափահարութիւններով։

Ցետոյ կատարուեցաւ երեսփոխաններու մասնաճիւղերու բաժանումը։

Բ. մասնաճիւղին անդամ ընտրուեցան հայ երեսփոխաններէն Ցակոբ Պօյաճեան և Պետրոս Հալաճեան ։ Գ. մասնաճիւղին անդամ ընտրուեցաւ՝ Զօհրապ, Դ. մասնաճիւղին անդամ ընտրուեցաւ՝ Ցարութիւն Պօշկէզէնեան, Ե. մասնաճիւղին անդամ ընտրուեցան՝ Գարեգին Պաստրմաճեան և Վահան Պարտիզպանեան։

Ցետոյ քուէարկութեամբ իւրաքանչիւր մասնաճիւղէ յանձնախումբ մը ընտրուեցաւ՝ երեսփոխաններու ընտրական տեղեկագիրները քննելու և արդիւնքը Ժողովին բերելու համար։

Նիստը փակուեցաւ ժամը 4ին ։ Այսօր երեսփոխանները կ'աշխատին յանձնաժողովներու մէջ ։

ԾԵՐԱԿՈՅՏ

Ծերակոյտը երէկ եւս նիստ գումարեց կէս օրէ վերջ, նախագահութեամբ Ղազի Մուխթար փաշայի։ Կարդացուեցաւ Դամասկոսի նախկին կուսակալ Շիւքրի փաշայի Ծերակոյտի անդամ անուանուելուն առթիւ կառավարութեան կողմէ ղրկուած թէզքէրէն ։

Գահաճառին պատասխանը խմբագրող յանձնաժողովը իր աշխատութիւնները աւարտած ըլլալով՝ Ծերակոյտին ներկայացուցած էր պատասխանը ։ Օրակարգ անցուցած յաջորդ նիստին վիճաբանութիւն կատարուելու համար ։

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ

Ամենահաճելի ժամանակ մը անցընել

ՓՈՒԹԱՑԷՔ ԳՆԵԼ

«Մանզումէ»ի նախկին խմբագիր

ՑԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՑԱԿՈԲԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ

"ՈՒ ԽԵՑԻՆ ԲԺՈՂՎԵՑԻ"Ն

ԱՄԷՆ ՏԵՂ՝ 5 ՂՐՈՒՇ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Միացեալ	Օսմ. Ո.	98.06
Ամէնէն բարձր գին	»	98.24
Ամէնէն վար գին	»	98.01
Րումէլի երկաթուղի	Ֆրանք	205.37
Ամէնէն բարձր գին	»	206.12
Ամէնէն վար գին	»	205.25
ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի	Ղրուշ	110.08
20 ֆրանքնոց	»	87.13
Մէճիտիյէ	»	17.26

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(ԿՈՄՍ ՊԷՐԽԹՕԼՏԻ ՃԱՌԸ) (ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ «ԹԱՆ»Ի)

Կոմս Պէրխթօլտ, Աւստրիոհունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարը երէկ ճառ մը խօսեցաւ (ծանօթ արդէն «Մանզումէ»ի ընթերցողներուն), որ ինչպէս բոլոր նախարարներուն ճառերը լաւատեսութիւն կը բուրէր և սակայն ի յայտ կուգար իրականութեանց ճաշակը և հեգնութեանց իմաստը ունեցող դիւանագէտի մը յատուկ բարեխառնութիւնը ։

Կոմս Պէրխթօլտ մասնաւորաբար ջանացած է հաստատել թէ աւստրիոհունգարական քաղաքականութիւնը պահպանողական է ընդհանրապէս, մասնաւորաբար Պալքաններու մէջ ։ Եւրոպայի այս մասին մէջ աւստրիոհունգարական պահպանողականութիւնը, եթէ կարելի է ըսել, մարտողական պահպանողականութիւն մըն է որ զոհ՝ ձեռք բերուած արդիւնքներէն. չխորհիր նոր նախաձեռնութիւններու վրայ։ Այսպէս սահմանուած պահպանողական այս քաղաքականութիւնը հաշտարար է Թուրք քաղաքականութեան հետ և անգամ մը ևս Աւստրիոհունգարիա կը պնդէ թէ կը փափաքի բարւոք յարաբերութեան մէջ գտնուիլ օսմանեան կայսրութեան հետ։ Անիկա, այս տեսակէտով կը փափաքի վերջացած տեսնել Իտալօ-Թուրք պատերազմը։ Այս փափաքը ընդհանուր է Եւրոպայի մէջ։ Բայց մինչև ցարդ ապարդիւն մնացած է։ Ջէզոք տէրութիւնները որոնք արդէն Տարտանէլի փակման հետևանքով վնասուած են, «Թէքսաս»ի աղէտին մէջ պատճառ մը աւելի պիտի գտնեն հաշտութիւն մաղթելու։ Բայց այս հաշտութիւնը այնքան դժուարին է ձեռք բերել որքան անկարելի է պատերազմին անպատեհութիւններէն խուսափիլը։

Այս ճառը Իտալիոյ մէջ չատ լաւ տպաւորութիւն մը առաջ բերած է. Թրիպունա գոհունակութիւնը կը յայտնէ որ Աւստրիա գործնականապէս ապացուցած է իր չէզոքութիւնը, թէ Աւստրիա նպաստաւոր է հաշտութեան և թէ իր քաղաքականութիւնը Պալքանեան սթաթիւքուօն պահպանել է և թէ Տարտանէլի վերաբացումը ձեռք բերելու համար Աւստրիական կառավարութիւնը միայն Պոլսոյ մէջ է որ դիմում կատարեց Բ. Դրան մօտ։ Իտալական պաշտօնաթերթերը հետևաբար կը գնահատեն կոմս Պէրխթօլտի ճառը։ Մէկ քանի Վիեննական թերթեր սակայն կը քննադատեն կոմս Պէրխթօլտի ճառը, Իտալիոյ ի նպաստ մասնաւոր կողմնակցութիւն մը ցոյց տուած ըլլալուն համար։ Միւս կողմէ յայտնի է թէ՝ եթէ անիկա զանց ընէր զինակից պետութիւն մը և կամ ցրտութեամբ խօսէր անոր մասին զինքը պիտի քննադատէին թէ՝ կը յարձակի երրեակ զինակցութեան վրայ։ Թան ի վերջոյ կը վերլուծէ կոմս Պէրխթօլտի ճառին եւրոպական պետութեանց վերաբերեալ մասերը և կը վերջացնէ ըսելով.

«Մեզի համար անհաճոյ բան մը չէ տեսնել մեծ պետութեան մը նախարարը իր խորհրդարանական «տէկլիլ»ը, ընել ընդհանուր գաղափարներու իմաստով մը, ինչ որ հազուագիւտ է գտնել այս կարգի ճառերու մէջ»։

ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ՌՄԲԱԿՈԾՈՒՄԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԶԻՆԱԴԱԴԱՐԻ ՄԸ ԱՌԱՋԱՐԿԸ

Բարիզեան օրաթերթ մը «Բարի-ժուռնալ» հետևեալը յայտարարած էր վերջին անգամ. — Եթէ Իտալիա զինակիցներ ունի, Թուրքիա ալ Եւրոպայի համակրանքը կը վայելէ։

Երէկ «Իգթիհատ»ի տուած կարգ մը տեղեկութիւնները բնոյթը ունին բարիզեան օրաթերթին կարծիքը հաստատելու։ Թուրք թերթը կ'ըսէ. — «Զրոյց կը շրջի ատենէ մը ի վեր օտար քաղաքական շրջանակներու մէջ թէ Ռուս կառավարութիւնը Տրիպոլսոյ խնդիրը լուծելու համար պիտի առաջարկէ համաժողով մը գումարել Բեդերսպուրկի մէջ և միևնոյն ատեն նեղուցներու խնդիրն ալ սեղանի վրայ պիտի դրուի։ Միւս կողմէ կը հաւաստուի, կ'ըսէ «Իգթիհատ» թէ Անգլիա կը կարծէ որ կարելի է լուծել Իտալօ-Թուրք տագնապը առանց համաժողովի մը աջակցութեան։ Եւ յետոյ, Անգլիա երբեք չուզեր սեղանի վրայ դնել նորէն նեղուցներու խնդիրը։ Հետևաբար կը կարծուի թէ Անգլիա չպիտի ընդունի համաժողովի մը գումարման ծրագիրը, եթէ նմանօրինակ առաջարկ մը տեղի ունենայ։ Ցայտնի է կ'եզրակացնէ «Իգթիհատ» թէ Բ. Դուռը երբեք չպիտի ուզէ հաւանիլ այժմու պատերազմը լուծելու, համաժողովի մը ճամբով։ Եթէ այսանկ առաջարկ մը ըլլայ, վճռապէս պիտի մերժէ։ Պաշտօնական շրջանակներու մէջ կը հաւաստուի թէ չէզոք տէրութիւնները մօտերս նոր դիմում մը պիտի կատարեն Բ. Դրան մօտ, միջնորդութեան գետին մը պատրաստելու համար։ Թերթ մը կը տեղեկանայ նոյնիսկ թէ հինգ տէրութիւնները այս անգամ խիստ լրջօրէն կ'զբաղին այս խնդրով և որոշած են հաշտութիւն կնքել տալ Իտալիոյ և Թուրքիոյ միջև։ Այս տէրութեանց Հռոմի ներկայացուցիչները արդէն իսկ գործի սկսած են կառավարութեան մօտ։ Միևնոյն Թուրք թերթը կը հաղորդէ թէ տէրութիւնները, որոնք արդէն տեղեակ են երկու տէրութեանց տեսակէտներուն, կը պատրաստեն այնպիսի առաջարկներ որ բնոյթը ունենան գոհացնելու երկու կողմերը ։ Միևնոյն ատեն պիտի առաջարկեն զինադադարի մը կնքումը ։

Համաժողով, միջամտութիւն, զինադադար, բա՛ռ, բա՛ռ, պիտի ըսէր Համլէթ ։

ՆԵՂՈՒՑԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

Պոլսոյ նաւահանգիստէն առևտրական նաւերու մեկնումը պիտի սկսի այսօրուընէ կամ չատ չատ վաղ առտուընէ ։ Արդ. թորփիլներու վերցուիլը չատ արագօրէն չպիտի կրնայ կատարուիլ, թէպէտև աշխուժիւ կ'աշխատուի հոն գերման երկրաչափին հսկողութեան տակ, որ այս թորփիլները հայթայթած էր Օսմանեան նախարարութեան.

Նաւահանգիստի վարչութիւնը կը պատրաստէ Պոլիս գտնուող չոգենաւերուն ցանկը՝ անոնց ժամանման օրն ու ժամը որոշող, այն տեղեկատուութեանց վրայ որոնք պիտի հայթայթուին իրեն՝ չոգենաւային ընկերութեանց գործակալներուն կողմէ ։ Այս ցանկը երէկ աւարտեցաւ ։ Ցիշեալ վարչութիւնը երէկ ալ չոգենաւային ընկերութեանց գործակալներուն տպագիր հրահանգներ ղրկեց, ցոյց տալով իրենց չոգենաւերուն մեկնելիք օրն ու ժամը, ինչպէս նաև այն պայմանները որոնց պիտի հպատակին նեղուցէն անցած ատեննին։ Նեղուցին հրամանատարը, պատասխանելով Օսմանեան նախարարութեան մէկ հեռագրին, տեղեկացուցած է այս վերջնոյն թէ երեք նաւուղիղ-չոգենաւեր պատրաստ են առաջնորդելու առևտրական չոգենաւերը։

ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ԲԱՑՈՒՄԷՆ ԱՌԱՋ

Պոլսէն հետևեալը կը հեռագրուի «Թան»ի. —

Կը հաստատուի թէ Ռուսիոյ դեսպան Մ. տը Կիրս Սայիտ պէյի հետ ունեցած տեսակցութեան մէջ դարձեալ պնդած է Տարտանէլը վերաբանալու անհրաժեշտութեան վրայ, մէջ բերելով այն ծանր անպատեհութիւնները որոնք առաջ կուգային նեղուցին փակման հետևանքով և գիտել տալով որ նեղուցին փակումը եթէ երկարաձգէ Թուրքիա, հանրային կարծիքը Եւրոպայի մէջ անոր դէմ պիտի դառնայ և պիտի կորսնցնէ իր վայելած համակրանքը։

Զրոյց կը շրջի նաև թէ Ռուս դեսպանը յայտարարած է Բ. Դրան թէ Ռուսիա իրեն կը վերապահէ հատուցում ուզելու իրաւունքը այն կորուստներուն փոխարէն զոր ունեցան Ռուսերը նեղուցին փակման հետևանքով։

ԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՊԱՅԹՈՒՄԸ

Հռոմէն կը հեռագրուի թէ պաշտօնական շրջանակներու և մամուլի մէջ կ'ըսուի թէ ականներու պայթման վերջին դէպքերը Թուրքիոյ մէջ առիթ մըն են որ Իտալիա ուժգին յարձակում մը գործէ նորէն Թուրքիոյ վրայ ։

ՌԱՏՈՍԻ ԵՒ ՍԱԳԸԶԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ ԱՆԽՈՒՍԱՓԵԼԻ

Հռոմէն կը հեռագրուի թէ լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ որոշուած է վերջնականապէս գրաւել Սագըզն և Ռատոսը։ Նաւատորմիղին գործողութիւնը մօտալուտ է ։

ՍԱԳԸԶԻ ՋՈՒՐԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

«Սապահ»ի թղթակիցը կը գրէ թէ՝ Սագըզի մէջ գտնուող իտալական մարտանաւերը հեռագրաթելերը խզելէ և Ալաչաթըի անթել հեռագրի կայանը ռմբակոծելէ վերջ զանազան տեղերու մէջ թորփիլներ դրած են։ Թէև հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են զանոնք վերցնելու համար և սակայն կարելի չէ եղած գտնել ։ Այս խնդրոյն մասին ոչ ոք բան մը գիտէ։ Վերջին չաբաթ օրուընէ ի վեր ոչ մէկ թշնամի նաւ տեսնուած է։ Սթամպալիա կղզին գրաւումը թշնամւոյն կողմէ պաշտօնապէս հաստատուած չէ դեռ ։

ՄԷՐՄԷՐԷՍԻ ԱՌՋԵՒ

Մէրմէրէսէն հասած հեռագիր մը կը տեղեկացնէ թէ իտալական մարտանաւ մը առջի օր կէս օրէ վերջ Կիւլլիւկի առջև եկած է և ժամ մը կենալէ վերջ վերադարձած ։

ԿԱՐՄԻՐ ՄԱՀԻԿԻ ԲՈՂՈՔԸ՝ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻՆ

Օսմանեան Կարմիր Մահիկը բողոքած է եւրոպական Կարմիր Խաչերուն, անոր համար որ Կարմիր ծովու իտալական նաւատորմիղը ռմբակոծած է Գօնֆիտայի հիւանդանոցը, որուն վրայ կը ծածանէր Կարմիր Մահիկը ։

ԶԻՆԱԴԱԴԱՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԸ

Հռոմի պաշտօնաթերթը «Թրիպունա», խօսելով Անգլիացի երեսփոխանի մը կողմէ եղած զինադադարի ինչպէս նաև Տարտանէլը պատերազմական գործողութիւններէ հեռու պահելու առաջարկին վրայ, կ'ըսէ.

— Այս առաջարկը չատ ծանր հետևանքներ պիտի ունենայ. Նախ որ զինադադարը անիրաւութիւն մըն է, քանի որ մէկ կամ միւս կողմին առաւելութիւն կամ վնաս պիտի պատճառէ, և թէ անիկա աւելի պիտի նպաստէ Թուրքիոյ ճիգը այն պահուն երբ ան նոր զեղծումներ կը կատարէ Իտալացիներ վտարելով, որոնց մէջ նաև դեսպանատան քարտուղար մը, որ պէտք էր գերման դեսպանին համար, ապահովելու համար Իտալիոյ պաշտպանութիւնը։ Մինչդեռ Իտալիա ոչ մէկ խոչնդոտ հանեց Թուրք դեսպանատան քարտուղարին Հռոմ բնակութեան համար։

Ասկէ զատ այս առաջարկը վտանգաւոր նախընթաց մը պիտի ըլլար։ Եթէ Թուրքիա կարենար գոցել նեղուցները առանց վերահաս վտանգի, այս պարագան Բ. Դրան ձեռքը զէնք մը պիտի ըլլար ընդդէմ Եւրոպայի։ Առաջիկային, Թուրքիա պարզապէս նորէն պիտի գոցէր նեղուցը, ձեռք ձգելու համար զինադադար մը։ Զինադադարը պատճառ պիտի ըլլար ընդհակառակը որ պատերազմը երկարաձգուի և Իտալիա ստիպուի վերջ ի վերջոյ ծայրայեղութեան դիմել և անցնիլ Տարտանէլը, ինչ որ նախամեծար կը համարէր չընել, վերապահելով հանդերձ իր կատարեալ ազատութիւնը ։

«ԹԱՆԻՆ»Ի ԵՐԷԿՈՒԱՆ ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆԸ

«Թանին» կը հաստատէ այն խոր գոհունակութիւնը որ առաջ բերաւ ամենուրեք Տարտանէլի վերաբացումը։ Եւ անդրադառնալով անկէ վերջ Թուրքիոյ ունեցած կացութեան վրայ, կ'ըսէ. —

«Ամէն բանէ առաջ յստակօրէն կ'երևի թէ ի հեճուկս Ռուսական բողոքներու խստութեան, Օսմ. կառավարութիւնը բացարձակ իրաւունք ունի և առանց վերապահութեան, պատերազմի ատեն, բանալ, ու գոցել ուզած ատեն, նեղուցները, առևտրական նաւերուն առջև։ Եթէ Թուրքիա բացաւ նեղուցը ոչ թէ գոհացընելու համար էր գոյութիւն ունեցող գանգատաւորներու պահանջը, այլ պարզապէս անոր համար էր որ Թուրքիա ուզեց իր բարեացակամութիւնը յայտնել չէզոքներուն մէջ։ Այս մասին ոչ մէկ կասկած ունենանք։ Ռուս թերթերը ուզածնուն չափ թող պոռան, խուլ պիտի մնանք անոնց պոռչտուքներուն առջև։ «Թանին» չկարծեր թէ երկրորդ փակում մը անհրաժեշտ նկատուի, որովհետև կ'ըսէ «եթէ Իտալիա զինուորական պատւոյ ամենադոյզն գաղափարը ունենայ կամայ ակամայ պիտի չարունակէ իր յարձակումը։ Իրեն համար Տարտանէլի ռմբակոծումը մահագանգակն է։»

Ցետոյ անցնելով պատերազմի չարունակութեան, կ'ըսէ. — «Որովհետև Եւրոպա չարգիլեց թշնամութեանց շրջանակին տարածումը որովհետև չգիտի դադրինք հալածելէ Իտալացիները ի՞նչ պիտի ըլլայ ուրեմն։ Ինչո՞ւ համար այսքան ժամանակ և դրամ կորսնցնել։ Եթէ Իտալացիք իսկապէս զօրաւոր են և զինուորական կարողութիւն ունին պէտք չէ ուրեմն որ ուշանան Տարտանէլ գալու նորէն և խնդիրը կարգադրելու։ Բայց մենք միայն Իտալացիներուն թերթերը կը տեսնենք զօրաւոր, Իտալացիք միմիայն իրենց բերնով ու գրչով է որ կը պատերազմին ոչ թէ թնդանօթներով։

Ու կը վերջացնէ միջնորդութեան նոր լուրերու մասին հետևեալ խորհրդածութիւնով. — Որչափ ատեն որ Իտալիա հոս չտանէ կցման հրովարտակը միջամտութեան ամէն փորձ անկարելի է ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ԹԷՔՍԱՍ»Ի ԱՂԷՏԸ

ԻԶՄԻՐԻ

ՅՈՅՆ ԵՒ ԹՈՒՐՔ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ՎԷՃԸ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՊՆԴԷ ԹԷ ԱԿԱՆԻ ՄԸ ԶԱՐՆՈՒԱԾ Է «ԹԷՔՍԱՍ», ՄԻՆՉԴԵՌ ԱԶԱՏՈՒԱԾ ՈՒՂԵՒՈՐՆԵՐԸ Կ'ԸՍԵՆ ԹԷ ՌՈՒՄԲ ՄԸ ՊԱՏՃԱՌ ԵՂԱԾ Է ԱՂԷՏԻՆ ։

Իզմիրէն հետևեալ հեռագիրները հասած են «Օսմ. Լոյտ»ի. —

Մայիս 1. — Իշխանութիւնները կը պնդեն իրենց այն յայտարարութեան վրայ թէ «Թէքսաս» չոգենաւը ականի մը զարնուած է նաւապետին սխալովը։ Ամերիկեան ընկերութեան գործակալը ընդհակառակը կը պնդէ այն կէտին վրայ թէ ամրոցէն արձակուած ռումբ մը դպած է չոգենաւին ։ Այս պարագան հիմնուած է վկաներու պաշտօնական յայտարարութեանց վրայ ։

Մայիս 3. Այն խնդիրը թէ «Թէքսաս» ականի մը դպչելո՞վ ընկղմած է թէ ռումբի մը զարնուելով, բուռն վիճաբանութեանց առարկայ կ'ըլլայ. Նոյնիսկ կծու բանավէճ մը առաջ բերած է Թուրք և յոյն լրագիրներուն միջև։ Ցոյները կը հրատարակեն յայտարարութիւնները «Թէքսաս»ի աղէտէն ողջ մնացողներուն, որ հիւանդանոց կը գտնուին և որոնց ամէնքն ալ կ'ըսեն թէ ռումբ մը պատճառ եղած է աղէտին ։ «Թէքսաս»ի պատկանած ընկերութեան անօրէնը այդ պարագային իբրև ապացոյց կը նկատէ սա իրողութիւնը թէ չոգենաւը չատ յամրօրէն ընկղմած է, մինչդեռ եթէ ականի մը զարնուէր այդպէս չպիտի ըլլար. ականի մը պայթումէն մեծաքանակ ձուկեր պիտի սպաննուէին, ինչ որ չեղաւ։ Տնօրէնը կը յարէ թէ չոգենաւին ապրանքները վնասուած չեն և թէ «Թէքսաս»ի և անկէ առաջ նաւուղիղ առաջնորդութեամբը գացող «Մոնթանա» չոգենաւին միջև օրինական հեռաւորութիւնը պահուած էր ։ Իթթիհատին օրկանը՝ «Ահէնկ» կը հրատարակէ ընդհ. դատախազ Շէքիպ էֆ.ի մէկ յայտարարութիւնը թէ առնուած տեղեկութեամբ հաստատուած է որ թնդանօթի չորրորդ ռումբը արձակուած ատեն ականի մը պայթեր է ։ Ընդհ. դատախազը կասկած կը յայտնէ թէ «Թէքսաս»ի նաւապետը իբրև իտալական լրտես գործած ըլլայ՝ թորփիլներու գոյութիւնը հաստատելու համար։ Հետևաբար ձերբակալման հրամանագիր հանած է նաւապետին դէմ, որ առ այժմ չի կրնար հարցաքննուիլ վէրքերուն հետևանքով ։

Մայիս 3. — Տեղական իշխանութիւնները թող չեն տար ամերիկեան ընդհ. հիւպատոսին որ քննութիւն կատարէ աղէտին վայրը, ըսելով որ ականի մը հանդիպելու վտանգ կայ։ Նաև միևնոյն պատճառով օտար նաւակատանց պաշտօնեաներուն ալ թոյլ չեն տար թղթատարական պօրկերը ապահովութեան տակ առնելու ։

Ինչպէս կը տեսնուի, «Թէքսաս»ի արկածը դադրած է պզտիկ խնդիր մը ըլլալ այն վիճաբանութեան հետևանքով որ բացուած է Իզմիրի թերթերուն միջև և ամերիկեան հիւպատոսին միջամտութեան պատճառաւ ։

Բնականաբար դժուար պիտի ըլլայ արտայայտուիլ մէկ կամ միւս կողմին դէմ, երբ պաշտօնական տեղեկագիրները կը հաւաստեն թէ արկածը տեղի ունեցած է չոգենաւին ականի մը զարնուելովը և չոգենաւային ընկերութիւնը միւս կողմէն կը յայտարարէ թէ «Թէքսաս» ընկղմած է ամրոցէն արձակուած ռումբի մը հետևանքով ։

«Լէվանդ Հէրալտ» կ'ըսէ թէ այս պարագային պէտք է ի գործ դնել այն միջոցը ինչ միջոց որ ի գործ դրին Ամերիկացիները Հավանի մէջ հասկնալու համար «Մէն» զրահաւորին պայթման պատճառը, Սպանիոյ պատերազմէն քիչ առաջ։ Այդ միջոցն ալ ուրիշ բան չէ եթէ ոչ այցելել «Թէքսաս»ի ... մարմինը։ Ասիկա չատ դիւրին պիտի ըլլայ, տրուած ըլլալով ջուրի այն քիչ խորութիւնը այն տեղւոյն մէջ ուր աղէտը պատահած է։ Բայց կը թուի թէ ասիկա կարելի չպիտի ըլլայ ընել որչափ ատեն որ այդ տեղւոյն մօտերը ուրիշ ականներ զետեղուած ըլլան։ Հետևաբար պէտք է սպասել թշնամութեանց վերջանալուն ։

Ինչ որ ալ ըլլայ, կոչնագիր ղրկուած է նաւապետին՝ որուն Իզմիրի քարափին վրայ կոխած բարձրանալը կը պահանջէր առջի օր «Հազ»։ Ամէն պարագայի մէջ, նաւապետը չկրնար հարցաքննուիլ մինչև որ չառողջանայ ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՅՈՅՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԻ ՄԸ ՀԵՏ. — «Ժէօն-Թիւրք»ի խմբագիրներէն մին տեսակցութիւն մը ունեցած է Յոյն երեսփոխանի մը հետ. —

— Նախ և առաջ, ըսէք մեզի թէ, քանի որ Յոյն մամուլը ձեզի դէմ այնքան քննադատութիւններ կ'ընէ, իբր, Իթթիհատական երեսփոխաններ, ձեր յարաբերութիւնները ի՞նչ են Յոյն ժողովուրդին հետ։

— Մեր յարաբերութիւնները մեր հասարակութեան կամ աւելի լաւ է ըսել, Ֆէնէրի Պատրիարքարանի հետ, բնականոն վիճակի մէջ են, մեր Իթթիհատական ըլլալը պատճառ մը չէ որ յոյն ըլլալէ դադրինք։

— Իրաւունք ունի՞ք, բայց այն կարծիքը կայ թէ դուք անկարող պիտի ըլլաք պաշտպանելու Յոյն ազգին չահերը և թէ հետևաբար դուք չէք կրնար նկատուիլ իբր իր ճշմարիտ ներկայացուցիչները։

— Ատոնք նշանաւոր Սահմանադրական ակումբին շուրջը բոլորուած Յոյն բուրժուաներու խօսքերն են։ Մենք պիտի ապացուցանենք մեր ընթացքով և խորհրդարանին մէջ մեր ունենալիք գործունէութեամբ թէ պիտի գիտնանք պաշտպանել մեր ազգակիցներուն չահերը չատ աւելի լաւ որքան լուծեալ Խորհրդարանին Յոյն երեսփոխանները, որոնք Յոյն խմբակին կը պատկանէին։ Մնաց որ, անոնց և Սահմանադրական ակումբին հետևած քաղաքականութեան արդիւնքները մէջտեղն են։ Անոնք դաշնակցեցան քաղաքական կուսակցութեան մը, Իթիլաֆի հետ որ չունի և չկրնար ունենալ ամուր գոյութիւն մը մեր երկրին մէջ։ Լաւ գիտցէք թէ Թուրքիա չկրնար դաշնակցական պետութիւն մը ըլլալ, ինչպէս կը փափաքի այս կուսակցութիւնը և իր դաշնակիցը, Յոյն սահմանադրական ակումբը ։

— Ինչ է ձեր գործիքը այս ակումբին վրայ ։

— Կոյտ մը բոլիթիքօսներ՝ որոնք յաւակնութիւն ունին ազգին ճակատագիրը վարելու։ Բայց հազիւ քանի մը հարիւր հոգի կը բաղկանայ.

— Եօաքիմ Պատրիարքին ընթացքը ինչ է այս կուսակցական կռիւներուն մէջ։ Իրա՞ւ է թէ աւելի Իթթիհատի կուսակից է ։

— Ձեզ գիտեր թէ Ն. Սրբազնութիւնը կուսակից է Իթթիհատի։ Ինչ որ ստոյգ է սա է թէ Եօաքիմ Գ. խիստ իմաստուն և խիստ փորձառու անձնաւորութիւն մըն է և չկրնար տարբեր դիտաւորութիւններ վերագրել կռուի մէջ եղող քաղաքական կուսակցութեանց։

— Կ'ուզէք ըսել թէ աւելի Իթթիհատի կուսակից է ։

— Այլապէս չկրնար ըլլալ արդէն։

— Այն ատեն ինչո՞ւ Իթթիհատին համար չէ աշխատած և չէ արգիլած ընդդիմադիր կուսակցութեան հետ կատարուած համաձայնութիւնը։

— Կը կարծէ՞ք թէ գործելու կատարեալ ազատութիւն ունի։ Նորեր Եթէ անհամաձայն գտնուի Սինոտին հետ և եթէ Խառն Ժողովին միայն երկու անդամները կողմը բանեն ընդդէմ Պատրիարքին, այս վերջինը պարտաւորուած կ'ըլլայ իր հրաժարականը տալու և կամ Սինոտին տեսակէտը ընդունելու։ Պէտք չէ մոռնալ որ Ցունաց Պատրիարքը չատ աւելի նուազ ազատ է գործելութեանց մէջ քան օրինակի համար Հայոց Պատրիարքը որ իր գործերուն և ժէսթերուն համար պատասխանատու է միայն Ազգ. Ժողովին, այսինքն Հայ ազգին ներկայացուցիչներուն ։

— Կը կարծէ՞ք որ Պուլիօ էֆէնտին նորէն երեսփոխան պիտի ընտրուի։ Ինչպէս գիտէք, ըստ եւաց Խանեայի Յոյն երեսփոխանները իրենց հրաժարականը պիտի տան որպէսզի իրենց տեղ Պոլսոյ և հին երեսփոխաններէն ուրիշ մը ընտրուի։

— Թերևս այո, թերևս ոչ։ Եթէ Պուլիօ չկրցաւ վերընտրուիլ իր չրջանակին մէջ, յանցանքը միմիայն իրենն է որ քիչ մը աւելի ոգ քննադատեց, կառավարական կուսակցութիւնը, Խորհրդարանի նախագահը, կառավարութիւնը, ըսելով թէ Խորհրդարանին դուռնէն դուրս պիտի ելլէ միւս դուռնէն ներս մտնելու համար ։ Զեմ գիտեր թէ ի՞նչ բանի ծառայեց այս ծիծաղելի մեծ-խօսիկութիւնը ։ Կը խոստովանիմ թէ Պուլյօ էֆէնտին խելացի մէկն է, աշխատութիւնը և ուսումնասիրութիւնը սիրող ։ Եթէ իր խորհրդարանական վերջին ճառերը ի սպառ դրած չըլլար, օգտակար պիտի կրնար ըլլալ ։ Քիչ մը չատ մեծ-խօսիկ է և կը յաւակնի ըլլալ երկրորդ Վէնիզէլոս մը, Թուրքիոյ Վէնիզէլոսը։ Պէտք է կարդալ յոյն մամուլին մէջ գրած իր յօդուածները, տեղեկանալու համար թէ ո՞ր աստիճան յաւակնութիւններ ունի ։ Ամէն վայրկեան կը պոռայ. — Մե՛նք պիտի փրկենք Թուրքիան ի հարկին, Թուրքիան՝ առանց Թուրքերու ։

Այս պահուն մեր կողմը կուգայ, կ'ըսէ, «Ժէօն-Թիւրք»ի խմբագիրը, Իզմիրի երեսփոխան Քարոլիտի էֆէնտին։ Ու յոյն երեսփոխանը անոր ակնարկելով կ'ըսէ.

— Ահաւասիկ պատուաւոր անձնաւորութիւն մը, նոյնքան ալ մեծարելի ։ Ո՛վ չճանչնար զայն ։ Անիկա սերունդ մը կրթած է։ Անիկա՞ ալ ծախուած է Իթթիհատին, անիկա՞ ալ կը յարի «Թրքացման» քաղաքականութեան, ինչպէս կը կարծեն չատեր ։ Իրաւ է թէ Քարոլիտի էֆէնտին վտարուած է Աթէնքի համալսարանէն. բայց ասիկա բնաւ չպակսեցներ իր արժանիքը. ընդհակառակը մենք միշտ անկեղծ Յոյներ պիտի մնանք ։

ԱԼԲԱՆԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Սկիւպէն կը գրուի «Թան»ի Ապրիլ 27 թուով. — Մինչև այսօր, երեսփոխան ընտրած սանճագները հետևեալներն են Սէնիցէ, Թուրք երեսփոխան մը, Թաշլըճա, քուրդ երեսփոխան մը, Սկիւպ որ ընտրած է երկու Թուրք, մէկ պուլկար և մէկ սերպ։ Այս երեք սանճագներու երեսփոխանները իթթիհատական են։ Միւս սանճագները տակաւին չեն ձեռնարկած ընտրութեանց։ Իթթիհատի կուսակիցները արգելք կը հանդիսանան, որովհետև յետաձգելով կ'ուզեն մեծամասնութիւն ապահովել։ Կ'ըսուի նոյն իսկ թէ Բրիշթինայի մէջ ընտրութիւնը տեղի պիտի ունենայ մայիս 20ին։ Գումանովայի ընտրողները հոս եկած են բողոքելու յայտարարելով թէ հոն քուէատուփերը բացուած են և ապօրինութիւն ի գործ դրուած է։

ՍԿԻՒՊԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ. — Սկիւպի մէջ ընտրութիւնները վերջացեր և ընտրեր են՝ Սկիւպի երեւելիներէն՝ Եուսուֆ պէյ (119), Շէրիֆզի Շէֆիք պէյ (115), Սկիւպցի Ռասգալոֆ էֆ. (116) և Գալգանտէլէնի Իսքէր էֆ. (108)՝ ամէնքն ալ Իթթիհատական։ Իթիլաֆականներու թեկնածուները ստացած են՝ նախկին երեսփոխան՝ Սայիտ էֆ. (86), Սալիհ (83), Բօբ Արսօֆ էֆ. (88) և նախկին երեսփոխան Բասլըֆ էֆ. (85)։

⁂ Երուսաղէմին երեսփոխան ընտրուեցան նախկին երեսփոխան Րուհի էլ Խալտի, Օսման և Ահմէտ Արիֆի էֆէնտիները, ամէնքն ալ Իթթիհատի թեկնածուները։

⁂ Շքօտրայէն ընտրուեցան՝ նախկին երեսփոխան Րիզա պէյ և Միւբթէզա պէյ ։

⁂ Սամսոնի պատմական ճիւղին նախկին նախագահ և Տրապիզոնի երեսփոխան Սիւլէյմանէլի Հաֆըզ Մէհմէտ էֆ. երէկ Տրապիզոնէն մայրաքաղաքս եկաւ ։

ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ ՊԷՆԿԱԶԻԻ ՄԷՋ. — Պէնկազիէն ներքին գործերու նախարարութեան հասած տեղեկութեանց համաձայն տեղւոյն միւթէսարրըֆը ընդունած է այն չնորհաւորութիւնները որոնք կատարուած են Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առիթով։ Զօրանցք մը, ինչպէս նաև զինուորական ուրիշ հանդէսներ և խրախճանութիւններ տեղի ունեցած են, մաղթանքներ կատարուած են Սուլթանին անունով և արձակուած են թնդանօթի 21 հարուածներ ։ Գիշերը զինուորները և արաբները խրախճանութիւններ կատարած են և հրթիռներ արձակած են իտալացիներու ամրացներուն չրջակաները ։

ՌՈՒՍԵՐՆ ՈՒ ՊԱԼՔԱՆՆԵՐԸ. — «Տնէվնիք» կը գրէ թէ Սոֆիայի ռուս դեսպանը Մ. Նէքլիւտոֆ իր Բեդերսպուրկէն դարձին երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է վարչապետ Կէշօֆի հետ։ Դեսպանը իր կառավարութեան հրամանով առաջարկած է կնքել ռուսօ-պուլկար դաշնակցութիւն մը ։ Մ. Նէքլիւտոֆ յանձնարարած է նաև վարչապետին կարգադրել պուլկար եկեղեցւոյ և Ֆէնէրի Պատրիարքարանին միջև գոյութիւն ունեցող պայքարը։ Եթէ Պուլկարիա մերժէ ռուսական այս առաջարկները և ուզէ ձեռք առնել գործունէութիւն մը Թուրքիոյ ամբողջութեան դէմ Ռուսիա բանի իր կամքը պիտի պարտադրէ Պուլկարիոյ։ Մ. Նէքլիւտոֆ հաւաստած է թէ ի հարկին ռուս նաւատորմիղը Վառնայի և Պուրկազի առջև պիտի գտնուի Ռուսական առաջարկները զօրացնելու համար։ Կէշօֆը որ զանոնք յաղորդած է Ֆէրտինանտ թագաւորին, երկար տեսակցութեան մը մէջ։ Պուլկար կառավարութիւնը պիտի պատասխանէ Ռուսիոյ, մայիսի սկիզբը։

ՌՈՒՍ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՂԸ Սէվաստաբօլ կը գտնուի, կ'ըսէ «Իգթիհատ»։

ՔՈՍՈՎԱՅԻ կուսակալ Մազհար պէյ որ քննական պտոյտի ելած էր իր չրջանին մէջ, Բրիշթինէ հասեր է տեղւոյն մէջ քննութիւններ կատարելու համար ։

ՔՕԼԵՐԱՆ ԱՏԱՆԱՅԻ ՄԷՋ. — Վերջին 24 ժամուան ընթացքին Ատանայի մէջ քօլերայի 4 դէպքեր և մէկ մահ պատահած է ։

ԻԹԻԼԱՖՃԱԿԱՆ ՄԸ ԽՆՋԵՐ Կ'ԸՍԷ.— Պրուսայի «Էրթօղրուլ» թերթը հետեւեալ դէպքը կը պատմէ. «Միխալըճի մէջ կայսեր գահակալութեան օրը Իթթիլաֆական հօճա մը՝ մզկիթին մէջ հետեւեալ խօսքերով կը գրգռէ ներկայ իսլամները. «եղբայրնե՛ր մենք խեղճ ենք, իսլամութեան մէջ պատերուն վրայ պատկեր կախելը մեղք է. Իթթիհատի քլիւպին դրանը առջեւ զետեղուած վերտառութիւնները հիմա անմիջապէս երթալով, բռնի վար առնենք։» Ամբոխը գրգռուած, թէեւ փորձեց բռնակալախմբին բաժնեարը գործադրել, վար առնելու համար դրան վրայ կախուած չատ յարգելի պատկեր մը, սակայն շնորհիւ լուսամիտ հօճայի մը յորդորներուն, կարելի եղաւ առաջքը առնել այդ շարժումին, որ գուցէ սարսափելի արիւնահեղութեան մը յանգէր։

ԿԱՐԻ ՈՃՐԱԳՈՐԾ ՄԵՔԵՆԱՅ ՄԸ.— Առջի օր, կէս օրէ վերջ ժամը 2 ուկէսին Գումգաբու Ինճիր Տիպի բնակող Հօփփսիմէ անուն յիսնամեայ կին մը երբ տան վարի յարկին մէջ գտնուող կարի մեքենան իր տեղը կը քաշէ» վերի յարկը բնակող ոստիկան Մարգար էֆ.ի տղուն՝ կօշկակար Օննիկին կինը Բերուզ, որ քիչ մը շղայն էր, մէկէն ի մէկ երկրաշարժ կարծելով կը վարի կ'իջնայ։ Անմիջապէս խռովութիւն մը կ'ըլլայ տան մէջ եւ անոր լուրն է կը տարածուի դուրսը թաղին մէջ եւ խուռն բազմութիւն մը... դէպքին վայրը կը փութայ կարծելով թէ մեռել պատահած է, թէ Բերուզ վախի ազդեցութեան տակ յանկարծամահ եղած է։ Ոստիկանութիւնն ալ վրայ կը հասնի, ձերբակալելու համար Հոփփսիմէն... իբր ոճրագործ որ ոստիկանները տեսնելուն պէս. «ա՛հ, ըսել է ես եմ այս ոճիրը գործողը ըսելով, տան սնդուխին առջեւ յանկարծամահ կ'ըլլայ։ Մէկ քանի ժամ վերջ Բերուզ յորութիւն կ'առնէ։ Հանգուցեալին մարմինը երեկ փոխադրուեցաւ Պալըգլըի գերեզմանատունը։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Թագաւորին անուան տարեդարձը ըլլալով՝ վաղը, ընդունելութիւն պիտի կատարուի մայրաքաղաքիս հելլէն դեսպանատան մէջ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵԷՄԷՆԻ ՄԷՋ.— Սուրիական թերթերու տեղեկութեանց համաձայն, Եէմէնի գտնուող Իպն-Մէսուտ վերջերս յեղափոխական շարժում մը առաջ բերած էր։ Մէքքէի Էմիրէն հասած հեռագիր մը կը տեղեկացնէ թէ Իպն-Մէսուտ զղջացած է իր ըրածին վրայ եւ իբր գրաւական, պատուիրակի մը միջոցաւ չորս ձի եւ չորս ուղտ ղրկած է եւ իր հպատակութիւնը յայտնած է կառավարութեան։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ.— Յառաջիկայ շաբաթ օր, Ռուսիոյ նոր դեսպան Մ. տը Կիրս դեսպանատան մէջ մեծ ընդունելութիւն մը պիտի ընէ։ Դեսպանը պիտի ընդունի բոլոր նախարարները, ծերակուտականները, երեսփոխանները եւ զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները. ինչպէս նաեւ ռուս գաղութը։

ԻԶՄԻԹԻ ՋՈՒԽԱՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ բացման հանդէսը Սուլթանին ներկայութեան տեղի պիտի ունենայ, կը գրէ «Իգթիհատ»։

ՇԹԻ՛Ի արիւնահեղ դէպքերուն առթիւ դատապարտուած 42 անձերուն երկուքը պուլկար, և միւսները իսլամ, հրեայ և գնչուներ են։

ԱԼՊԱՆԱՑԻՆԵՐԸ «ՊԷՍԱ» ԿԸՆԵՆ.— Շգոտրայի ալպանացիները մեծ միթինկ մը գումարելով իրենց հաւատարմութիւնը յայտնած են օսմ. կառավարութեան և երդում ըրած են (պէսա) կռուել իտալացիներու դէմ հոգւով մարմնով, այն պարագային երբ օսմ. կառավարութիւնը կոչ ընէ իրենց։

ԱՐԿԱԾ.— Պօլու Ալաճա բռնուած տեղը ածխահանքերուն մէջ գործաւոր մը մեռած է, վրան քար մը իյնալով։

ԹՆԴԱՆՕԹԱՁԳՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁԸ.— Պատերազմ. նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա, երէկ Միւթերիսի ագարակի կողմը թնդանօթաձգութեան փորձերու յատուկ վարժարանը այցելելով, ներկայ գտնուեցաւ փորձերուն։

ՕԴԱՆԱՒԻ ՀԱՄԱՐ.— Զինուորական օդանաւերու մասին քննութիւն կատարելու համար քանի մը օրէն Եւրոպա պիտի մեկնին սպայակոյտի անդամներէն Սիւրէյա և Մէհմէտ Ալի պէյերը և յաջորդաբար պիտի այցելեն՝ Աւստրիա, Ֆրանսա, Գերմանիա և Անգլիա։

Բ. ԴՐԱՆ ՄԷՋ.— Երէկ կէս օրէն առաջ Ներքին գործերու փոխ-նախարարին այցելեց ծերակուտական Շէրիֆ Նաշիր փաշա։

ՏԻՇՏԷ ԱՂԱՃԸՆ հետեւեալը կը հեռագրուի «Օսմ. Լոյտ»ի Մայիս 3 (Ն. Տ.) թիւով.— Ութը շոգենաւներ կ'սպասեն Տարտանէլի վերաբացման ի մէջ այլոց Աւստրիական պատերազմական նաւ մը։ Փրուսանթիի մէջ անգործները խորտակեցին չորս գերմանական տուներու պատկանող ծխախոտի մթերանոցներու պակինները։ Երեք ժամ տեւող այս արարքի միջոցին, ոչ մէկ ոստիկան երեւցաւ։ Վնասները կը հաշուուին 4000 ֆրանք։ Գերման գերհիւպատոսին միջամտութեան վրայ՝ Էտիրնէի կուսակալը խոստացաւ պէտք եղածը ընել յանցաւորները պատժելու համար։ Եւ արդարեւ մէկ քանի պարագլուխներ ձերբակալուեցան, բայց ազատ արձակուեցան յետոյ։

ԳՈՂ ՍՊԱՍՈՒՀԻ ՄԸ.— Այասօֆիա բնակող Թօփչամի նախկին կուսակալ Ասաֆ պէյի տան սպասուհին 350 ոսկի արժողութեամբ զանազան իրեղէններ գողնալով փախուստ տուած էր։ Ոստիկանութիւնը հարցաքննած ըլլալով այս մասին ջերեւալ սպասուհիին միջնորդը, այս վերջինը յայտարարեց թէ չգիտեր թէ ո՞ւր կը գտնուի։ Ասոր վրայ, ոստիկանութիւնը խուզարկութեան ձեռնարկեց և յաջողեցաւ ձերբակալել յիշեալ սպասուհին Քարաճա-գարուի իր բնակարանին մէջ։ Մաս մը դրամ և իրեղէն կարելի եղաւ ձեռք անցնել։

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Անգլիոյ դեսպանուհիին Տիկին Լաութըրի նախաձեռնութեամբ կենդանիներու պաշտպան ընկերութիւն մը կազմուեցաւ Պոլսոյ մէջ։ Նպատակ ունենալով պաշտպանել կենդանիները եւ ժողովուրդին ներշնչել գթութեան և բարեացակամութեան զգացումը հանդէպ անոնց։ Ընկերութիւնը պիտի հոգ տանի մասնաւորաբար որ պզտիկ տղաք այս գաղափարը ունենան։ Օրինական պատիժներ պիտի գործադրուին անձին անոնց դէմ որոնք գէշ պիտի վարուին կենդանիներուն հետ։ Տիկին Լ. դեսպանուհիին խնդրանքին վրայ ծերակուտական Հիւսէյին Հիլմի փաշա ընդունած է ընկերութեան նախագահութիւնը։ Իսկ դեր նախագահներն են իշխան Սայիտ փաշա Հալիմ, և Իսմայիլ Ճէնանի պէյ։ Ընկերութեան քարտուղար կարգուած են ծերակուտական Պէսարիա էֆ. և Եուսուֆ Ջաղի պէյ։ Վարչական ժողովը կը բաղկանայ 23 անձնաւորութիւններէ — նախարար, պաշտօնատար, օտար երեւելիներ եւն. եւն.։ Առաջին անգամ ըլլալով ընկերութիւնը նիստ գումարեց առջի օր Անգլիոյ դեսպանատան մէջ։ Ընկերութեան անդամ եղողները մուտքի տուրք կը վճարեն 5 օսմ. ոսկի և տարին 5 ղրուշ այրերը, իսկ 100 փարա տղաքները։ «Իգթիհատ»ի երէկուան թիւին մէջ կիրիտլիզատէ երկար յօդուած մը կը նուիրէ այս ընկերութեան, և կ'ըսէ թէ Տիկին Լաութէրի ձեռնարկը կատարելապէս կը համապատասխանէ իսլամական զգացումներուն և ազգային սովորութեանց, թէ այս նախաձեռնութիւնը խիստ թանկագին է, որովհետեւ Օսմանցիներու և օտարներու միջեւ բարեկամական նոր կապեր առաջ պիտի բերէ և առէ նպաստաւոր արդիւնքներ պիտի առաջ գան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՑԱՐԸ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐ ԿԸ ՆՈՒԻՐԷ ՀԱՅ ԿՐՕՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ

Ռուսիոյ Ցարը Ս. Աննա պատուանշանին երրորդ աստիճանը տուած է Ախալցխայի աւագերէց Աբրահամ քհյ. Ղազարեանին, Ս. Ստանիսլաւի երրորդ աստիճանը, Թիֆլիզի վիճակային կոնսիստորիայի անդամ Զաքարիա քհյ. Ջարդեղեանին, Ախալքալաքի եկեղեցիի գանձապահ Կարապետ քհյ. Տ. Մարտիրոսեանին, Թիֆլիզի Գիմնազիոնին կրօնուսոյց Յովհաննես քհյ. Մարտիրոսեանին, ինչպէս նաեւ Կաղզուանի և Օլթիի դպրոցներու կրօնուսոյցներէն Մկրտիչ Տ. Գրիգորեան և Վարդան Սարաֆեան քահանաները։

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒՄԻՆ ՅՈՒԹԻՒ

Ամենայն Հայոց Հայրապետ Գէորգ Ե. կաթողիկոսի պետութենէն հաստատութեան առթիւ, Թիֆլիզի Առաջնորդ Տ. Նիփոն եպիսկ. կարգադրութեամբ տեղւոյն բոլոր հայ վարժարաններու աշակերտները արձակուած են իրենց առաջին դասը տալէ յետոյ։

ՀԱՅ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ 400ԱՄԵԱԿԸ

Կառավարութիւնը արտօնած է Կովկասի Հայոց Ազգագրական ընկերութեան՝ կազմակերպել շարք մը դասախօսութիւններ հայ տպագրութեան 400ամեակին առթիւ։

Տ. ՀԱՄԱԶԱՍՊ ՎՐԴ. ՊԱՇՏՕՆ ԿԸ ԽՆԴՐԷ

Արմաշի միաբաններէն Տ. Համազասպ վրդ. խնդրած է Ս. Պատրիարքէն պաշտօն մը տալ իրեն գաւառի մէջ։ Համազասպ վրդ., ինչպէս յայտնի է, Սամսոնի առաջնորդ ընտրուած էր և սակայն Պատրիարքարանը տակաւին չէր վաւերացուցած այդ ընտրութիւնը, ընտրութեան ձեւին դէմ բողոքներ տեղի ունեցած ըլլալուն պատճառով։

ՀԱԼԷՊԻ ՀԱՅ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ ՍԱՐՍԱՓԻ ՏԱԿ

Հալէպէն Պատրիարքարան եկած հեռագրի մը մէջ կ'ըսուի թէ տեղւոյն հայ բանտարկեալները այսօրերս սարսափի մէջ ինկած են տեսնելով որ այն մէկ քանի Թուրք բանտարկեալները որոնք ասկէ առաջ բանտին մէջ հայ մը սպաննած և ուրիշ հայ մը վիրաւորած ըլլալնուն պատճառաւ բանտի նկուղը նետուած էին, այս անգամ դարձեալ կը փոխադրուին հայ բանտարկեալներու սենեակը։ Հեռագիրը ստացող անձնաւորութիւնը կը խնդրէ Պատրիարքարանէն որ անհրաժեշտ դիմումը կատարուի պատկանեալ պաշտօնատան մօտ որպէս զի հայերը ուրիշ սենեակ մը փոխադրուին։

ՉՈՐՍ ՀԱՅԵՐՈՒ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՎԱՆԻ ՄԷՋ

Վանէն 20 Ապրիլ թիւով երէկ Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը գուժէ թէ Շատախի և Նորտուզի մէջ այս անգամ ալ սպաննուած են չորս Հայեր և մէկ հայ ալ վիրաւորուած է Քիւրտերու կողմէ։ Կուսակալը հրահանգ ուզեր է Պատերազմական նախարարութենէն թէ ի՞նչ պէտք է ընէ։

Ս. Պատրիարքը երէկ անմիջապէս դիմում կատարեց Բ. Դուռ՝ պահանջելու համար Ներքին գործոց փոխ-նախարար Թալէաթ պէյէ որպէս զի վճռական միջոցներ ձեռք առնելով բանտարկել տայ այս բռնաւորութեանց հեղինակները։

ՍՂԵՐԴԻ ՄԻՒԹԷՍԱՐՐԸՖԸ ՊԱՇՏՕՆԱՆԿ

Ինչպէս յայտնի է, Սղերդի տագնապալի կացութեան պատճառով անմիջական կերպով հոն գացած էր Բաղէշի Առաջնորդ Տ. Սուրէն վրդ. ընկերակցութեամբ կառավարական պաշտօնեաներու։ Սուրէն վարդապետէ երէկ Պատրիարքարան եկած հեռագրէ մը կը տեղեկանանք թէ պաշտօնանկ եղած է Սղերդի Միւթէսարրըֆը։

Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԸ Կ'ՈՒԶԵՆ

Արաբկիրի Առաջն. փոխանորդ Տ. Վաղարշակ քահանայ հեռագրով մը կը խնդրէ Պատրիարքարանէն արտօնել վիճակին առաջնորդ Տ. Գարեգին վրդ. Խաչատուրեանը որպէս զի շուտով մեկնի իր պաշտօնատեղին։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՆԻՍՏԸ

Ուսումնական Խորհուրդը առջի օր նիստ գումարեց և ի մէջ այլոց զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.— Նկատի առաւ Հաճընի որբանոցին տնօրէն Թովմաս Գաբրագչեան էֆ.ի պաշտօնանկութեան խնդիրը և գիտելով որ Կիլիկիոյ Որբախնամ Յանձնաժողովը կրկին նոյն պաշտօնին կոչելով զայն, ինքնին հերքուած կ'ըլլայ անոր մասին եղած վերագրումները, և յետոյ աչքի առաջ ունենալով նաեւ որ Որբախնամը իրաւունք չունի ընտանեկան խնդիրներու միջամուխ ըլլալու և այդ պատրուակով պաշտօնանկ ընելու զանիկա, ուստի անոր մասին եղած տնօրինութիւնը անարդար համարեց և հարկ դատեց որ 41րդ յօդուածին համաձայն վճարուի Գաբրագչեան էֆ.ի ամբողջ տարեթոշակը՝ իբրեւ փոխարինութիւն իրեն եղած զրկանքներուն։ 2.— Գաւըզիւղի Թաղ. Խորհրդոյ ղեկանը ներկայանալով, տեղեկութիւններ տուաւ տեղւոյն նիւթական կացութեան և այն նախապատրաստութեանց մասին, որոնց ձեռնարկած է Թաղ. Խորհուրդը առաջիկայ դպրոցական տարեշրջանէն սկսեալ Թաղին Արամեան ազգ. վարժարանը հնգամեայ իտալի աստիճանին վերածելու համար։ Խորհուրդը գոհացուցիչ գտաւ տրուած բացատրութիւնները և համոզում գոյացնելով որ կարելի պիտի ըլլայ գործադրութեան դնել յայտնուած այդ փափաքը, որոշեց տալ իր հաւանութիւնը և միաձայնութեամբ խնդրել Ս. Պատրիարքէն կատարել այդ մասին պէտք եղած դիմումը կրթական Նախարարութեան մօտ։ 3.— Պիղայի վարժարանին աւագ ուսուցիչը յայտնելով որ տակաւին որ և է ձեռնարկ չէ եղեր վարժարանը վերաբանալու համար, անմիջական տնօրինութիւններ կը խնդրէր. որոնց խնդրոյն կարգադրութիւնը յանձնել վիճակին առաջնորդին։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ԵՒ ԷԿԶԱՐՔԸ

Ս. Պատրիարքը երէկ շնորհաւորական փոխադարձ այցելութիւն տուաւ պուլկարներու Էկզարքին։

ՌՈՏՈՍԹՕՅԻ ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ

Ռոտոսթօյի Առաջնորդ Տ. Գէորգ վրդ. Ասլանեան նամակով մը պարզելէ ետքը թէ նոր Կրօն. ժողով ընտրելու համար օրինական արգելքներ կան մէջտեղը, հրահանգ կը խնդրէ Պատրիարքարանէն։ Ասլանեան վարդապետ կ'ըսէ թէ տրամադրելի քահանաներէն մէկը տակաւին երկու ամսուան նորընծայ մըն է, երեքը դարձեալ կրօնական ժողովոյ անդամներ են, իսկ մնացեալ հինգին մէջ կը գտնուին այնպիսիներ որոնց ընտրութիւնը թէ տարակուսելի է և թէ օգտակար պիտի չըլլան, կարելի՞ է կը հարցնէ ամբողջ քահանաներուն վրայ ընտրութիւն կատարել։

ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

ՕՍՄ. ԵՐԵՍՓ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՔ ԲԱՂԷՇԻ ՄԷՋ

ԲԱՂԷՇ, 1 ապրիլ

Իբրեւ այժմէական և հրատապ հարց, օսմ. երեսփ. ընտրութեանց խնդիրը այսօր բովանդակ օսմանցիութիւնը կը զբաղեցնէ, մէջը ունենալով նաեւ հայը, սկսեալ մայրաքաղաքէն մինչեւ գաւառի ամենէն յետին անկիւնը։

Քաղաքական դասակարգութիւն ունեցող երկիրներու մէջ պայքարը հասկնալի է. նոյնիսկ օսմ. զանազան գաւառներուն մէջ, ուր Իթթիհատ և Իթիլաֆ դէմ դէմի կանգնած կը կռուին, ընտրական հարցը որոշ հողի վրայ դրուած է։ Իսկ այս տեղ, Բաղէշի մէջ, կուսակցական տեսակէտը գոյութիւն չունի, այլ մի միայն անձնական շահն է որ գերազանցապէս կ'ազդէ թեկնածուները և թէ անոնց հետ մէկտեղ անոնց շրջանակները։

Ամենէն առաջ խօսելով Հայերու մասին, ըսենք որ Գաւառ. Ժողովը գործին ձեռնարկեց շատ թեթեւօրէն և մակերեսային կերպով։ Ընտրեց իր մէջէն 12 հոգիէ նոյն մասնախումբ մը որ պիտի վարէր ընտրական գործը։ Զնայելով որ յիշեալ մասնախումբը ամենէն առաջ պարտաւոր էր հայ բնակչութեան մարդահամարը պարտաւորիլ, ձեռնարկեց շրջաններու հետ բանակցիլ, ինք իր գլխուն քանի մը որոշել և զայն պարտադրել ժողովուրդին։ Ժողովուրդն ալ իր կողմէ, թաղային ժողովներ կազմելով, ընտրեց առանձին առանձին մասնախումբեր, որոնք միանալով պիտի կազմէին խառն ընտր. յանձնախումբ մը, լիազօրուած ըլլալով վարելու ընտրական գործը։ Ուստի պահանջուեցաւ որ Առաջնորդարանի ժամանակաւոր յանձնախումբը քաշուի ասպարէզէն և հնարաւորութիւն տայ բուն իսկ ժողովուրդին՝ իր ճակատագիրը տնօրինելու։ Ուրախութիւ է յայտնել որ օրինակելի համերաշխութիւն մը կը տիրէր Հայերու մէջ և յոյս կար յաջողութեան եթէ չպատահէր հետեւեալը։

Պիթլիս այսօր ունի 110-120 հազար խառն բնակչութիւն, որուն մօտաւորապէս կէսը հայ է։ Սակայն, դժբախտաբար, շնորհիւ եղած «քէթմ»երուն և կամայ զանցառութեանց, պաշտօնական տումարներու մէջ միմիայն 63,000 հայ արձանագրուած են։

Պարզ է թէ այս կերպով միայն մէկ երեսփոխան տալու իրաւունք կ'ունենայ։ Եւ ի՞նչ կասկած որ այդ երեսփոխանն ալ թուրք մը պիտի ըլլայ։

Աւելին կայ. հայ գիւղեր գուցէ նպատակաւոր կերպով միացուած ըլլալով բազմամարդ թուրք—քիւրտ գիւղերու, բնականաբար առիթ տուած է խեղդելու հայերու ձայնը։ Միեւնոյնը պատահեցաւ նաեւ կեդրոնին մէջ. իւրաքանչիւր թաղը առանձին նահիյէ (գիւղախումբ) հռչակուելով, իւրաքանչիւր անձ իր թաղին մէջ քուարկել պահանջուեցաւ։ Եւ քանի որ թաղերու բնակչութեան մեծագոյն մասը թուրքերը կը կազմէին. հետեւաբար Հայոց քուէն հոն ալ կորսուեցաւ։ Գէթ այս բանը ապացուցուեցաւ ցարդ բացուած երկու թաղերու քուէատուփերով, որոնց մէջ Ո՛Չ ՄԷԿ Հայ Բ. կարգի ընտրող ունեցանք։

Այսպէս ուրեմն, խիստ հաւանաբար, կեդրոն թէ շրջանները մեր թիւին բնաւ չհամապատասխանող չափով (7–8) Միւնթէխիպի սանի կ'ունենանք։ Կատարուած «օրինաւոր» ապօրինութենէն զզուած՝ հայ ժողովուրդը որոշած է, — կամ գէթ այս է ընդհանուր փափաքը — ձեռնպահ մնալ պատգամաւորական ընտրութեանց առեն։ Արդէն ընտր. յանձնախումբը բողոքած է Պատրիարքարան, հայ երեսփոխան տալու իրաւունքին զլացման դէմ։

Եւ եթէ մեր միւնթէխիպի սանիները ճերմակ քուէներով մասնակցին ընտրութեան, ատ արդէն բաւական զօրաւոր բողոք է՝ կատարուած անարդարութեան դէմ։ Մարդ ակամայ կը մղուի մտածել թէ, հայը դատապարտուած է միշտ խաբուելու, միշտ իրաւազրկուելու, միշտ տուժելու։

Այս առթիւ դանդատ մը՝ Իթթիհատ-Դաշնակցական վերջին համաձայնութեան մէկ տրամադրութիւնն ալ, կարծեմ, որոշ չափով հայ մէջտեղներու ընտրութեան խոստումն էր։ Ինչո՞ւ, երբ պահանջ տրուեցաւ Պիթլիսէն երկու երեսփոխան տալու մասին, տեղիս քլիւպը անտարբեր մնաց, իսկ երբ առարկուեցաւ որ, իբրեւ հայաշատ մէկ նահանգ. քանի որ միայն մէկ երեսփոխան տալու թիւ կայ, պէտք է որ անիկայ հայ ըլլայ համաձայն ամէնէն հռչակուած իրաւահաւասարութեան, ոչ իսկ կարեւորութիւն ընծայեց այս արդար դիտողութեան։

Հօս իբրեւ հաւանական ընտրելի, ի միջի այլոց, երկու քանդիտատ կայ. Շէյխ Մուհամմէտ և Նիւֆուս միւտիրի Սաատուլլայ էֆէնտիները։ Վերջինը յայտնի կալուածատէր և միւթէղայլիպէ կը ճանչցուի, առաջինը համեմատաբար սահմանադրասէր է, և Իթթիհատը ինչպէս նաեւ կառավարութիւնը, հակուած են անոր ընտրութիւնը յաջողցնելու։

Բայց քանի որ տեղիս աւելի քան 50000 հայութիւնը, լինելով հանդերձ ամէնէն աւելի հարստահարուած. ճնշուած ու կեղեքուածը, չպիտի ունենայ իր տարրերուն թարգման մը յառաջիկայ օսմ. փարլամէնթին մէջ, մեզ համար նշանակութիւն չունին ոչ ընտրութիւնն ու ոչ իր արդիւնքը։

Գ. Պ. ԱՍՄՈՒՆԻ

Ն. Խ.— Ինչպէս յայտնի է, վերոյիշեալներէն ընտրուած է Սաատուլլահ էֆէնտին որ մայրաքաղաքս կը գտնուի այսօր։

ԱՅՐԻԱԽՆԱՄԻՆ ՇՈՒՐՋ

ՎՐԱՆ ԲԱՑ ՍՈՒՏԵՐ

Կիլիկիոյ մէջ կատարած 7 ամսուան շրջանէս դարձէս ի վեր, բոլոր անոնց անունները անպատճառ իրենց աստիճանին իջած տեսնելու մարմաջով այրող ձեռքեր մութի մէջ բաներ մը մրոտել կը փորձեն իմ անունիս շուրջը։

Մինչեւ հիմա լռեցի, սպասելով որ պաշտօնական մարմինը խօսի։

Սակայն կը տեսնեմ որ լռութիւնս սխալ կը մեկնուի այդ խաւարի գործիչներուն կողմէ և կը կարծեն թէ ամէն չափ ու սահման կրնան անցնիլ անպատիժ։

Ուրեմն քանի մը բառ հարկ է ըսեմ։

Բացարձակապէս սուտ է որ ես անկանոնութիւն գործած ըլլամ ինծի յանձնուած պաշտօնին մէջ, և ի մասնաւորի բաշխումի գործին մէջ։

Օսմանիէի մէջ 400 ոսկի չէ բաժնուած այլ՝ 18 ոսկի։ տարբերութիւնը զգալի է կարծեմ։ Բայց խնդիրը ատոր վրայ չէ։ Ես ստորագրութեամբ նեքզե կը յայտարարեմ որ ինծի ղրկուած բոլոր դրամները բաշխած եմ օրինաւորապէս, դրամը ղրկուած առեն տրուած հրահանգին համաձայն։ Ես կը յայտարարեմ թէ ժողովին ներկայացուած բաշխումի ցանկերս — առանց բացառութեան — վաւերացուած և ստորագրուած են իւրաքանչիւր տեղւոյն Ազգ. իշխանութեան, այսինքն Թաղ. Խորհուրդին և քահանային կողմէ, և դեռ աւելին ալ, նաեւ տարբեր յարանուանութեանց հոգեւոր պետերուն կողմէ։ Ես կը յայտարարեմ թէ — և ճակատաբաց — ամէն մէկ այրիին ցանկերուն մէջ նշանակուած բաժինը՝ տուած եմ իրեն ձեռքը, վերոյիշեալ ազգային մարմիններուն ներկայութեան։

Հետեւաբար ես ինծի իրաւունք կու տամ հրապարակաւ ըսելու նաեւ թէ այդ լուրը սուտը «զրպարտիչ» մըն է։

Կը հրաւիրեմ նաեւ Այրիախնամը պաշտօնապէս հաստատելու յայտնելու ճշմարտութիւնը՝ որմէ խորշելու ոչ մէկ պատճառ ունեցած եմ ամբողջ կեանքիս մէջ, — հպարտօրէն կ'ըսեմ ասիկա։

Ժ. ՍԱՅԱՊԱԼԵԱՆ

Բերա 20 Ապրիլ 1912

ԹԱՏՐՈՆ

Սամաթիոյ Նոր Թաղի Ներսէսեան վարժարանի աղքատիկ ուսանողներուն ի նպաստ այսօր ընտանեկան շքեղ ցերեկոյթ մը կը տրուի Բերա, Օտէօն թատրոնին մէջ, հովանաւորութեամբ Գրիգոր էֆ. Զօհրապի։ Պիտի ներկայացուի «Ճշմարիտ Ապաշաւ»ը Օսմ. Տրամաթիք խումբին կողմէ։

ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Մեր գաւառային ընթերցողներէն անոնք որոնք կը փափաքին ունենալ մեր նոր թերթօնը, առաջին թիւէն, թող դիմեն մեր գործակալներուն կամ ուղղակի մեզի, սովորական գնով ստանալու համար իրենց ուզած թիւերը։ Մենք յատկապէս այս մտածումով աւելի տպած ենք առաջին թիւերը, ու կրնանք առայժմ գոհացում տալ այդ կարգի խնդրանքներուն։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆ ԴԵՍՊԱՆԻՆ ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

Գերման դեսպան Մ. Պիպէրշթայն իր կառավարութենէն ստացած մէկ հրամանագիրին վրայ երէկ գիշեր արեւելեան ճեպընթացով մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս։

— ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ԲԱՑՈՒՄԸ

Տարտանէլի մէջ տիրող փոթորիկին պատճառաւ երէկ կարելի չէ եղած վերցնել թորփիլները, հետեւաբար նեղուցին բացումը հազիւ մէկ քանի օրէն կարելի պիտի ըլլայ կատարել։

ԱՆԳԼԵԻԹՐՔԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լոնտոնի օսմ. դեսպան Թէվֆիք փաշա անգլիական կառավարութեան ներկայացուցած է օսմանեան կառավարութեան տեսակէտները ի մասին Պարսկաստանի երկաթուղային ծանօթ խնդիրին։

Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ յոյս կը յայտնուի որ մօտ օրէն այս խնդիրը պիտի կարգադրուի։

ՌԱՏՈՍԻ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԽԶՈՒԱԾ

Օսմ. գործակալութիւնը կը տեղեկանայ պաշտօնական աղբիւրէ թէ իտալական նաւաբաժինը առջի օր խզած է Ռատոսի հեռագրաթելը։

Առջի օրուընէ ի վեր Ռատոս կղզիացած է և սովորական ճամբաներով հեռագրական բոլոր հաղորդակցութիւնները կախակայուած են։ Սակայն կառավարութիւնը կրնայ յեղյեղակցիլ շնորհիւ բանակին կողմէ ապահովուած անթել հեռագրով։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՂԵԿԱՒՈՐ ՕԴԱՆԱՒԵՐ

Տրիպոլսօ հրամանատարէն հետեւեալ հեռագիրը հասած է Պատերազմական նախարարութեան.—

Ամսոյս 2ին, իտալական օդանաւ մը 16 ռումբ արձակեց Պէնի-Ատէնի բանակատեղին շրջակաները։ Զինուոր մը, 3 տղայ և ժողովուրդէն 6 հոգի վիրաւորուեցան։ Միեւնոյն օրը օդանաւ մը 16 ռումբ արձակեց Այզիրէի Կարմիր Մահիկի վրաններուն վրայ։ ժողովուրդէն 12 հոգի վիրաւորուեցան։ Թշնամին չկրցաւ ուրիշ վնաս տալ։

ԿԱՐՄԻՐ ՄԱՀԻԿԸ

Վիեննայէն կը հեռագրեն.— Մասնաւոր յանձնաժողով մը, որ կը բաղկանայ երեսփոխաններէ, երեւելիներէ և այլ ականաւոր անձնաւորութիւններէ, կոչ մը ուղղած է ի նպաստ Օսմ. Կարմիր Մահիկին։ Կարեւոր հանգանակութիւններ կ'ըլլան ի նպաստ Տրիպոլսոյ թրքօ—արաբ վիրաւորեալներուն։

ՍՕՄԱ—ՊԱՆՏՐՄԱ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Հակառակ ամէն խոչընդոտներու, երկաթուղիներու ընդհ. րէժին սարքէն աւարտած է Սօմա-Պանտրմա գիծը, մինչեւ Սօմայէն Գարաճալար 35րդ. քիլօմէթր։

Երէկ իրիկուն Մ. տը Բօք տը Կիւլէթայն, Ա. երկրաչափ, Սօմա մեկնեցաւ, ներկայ գտնուելու համար կառուցուած գծին բացման հանդէսին, որ տեղի պիտի ունենայ ամսոյս 10ին։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան երկաթուղիներու տնօրէն Մուխթար պէյ ալ ներկայ պիտի գտնուի ի դիմաց կառավարութեան։ Գարաճալար—Պալըքէսէր գիծը պիտի աւարտի օգոստոսին։ Բացման պիտի նախագահէ հանր. շինութեանց նախարար Ճավիտ պէ։ Մնացեալ գիծը պիտի աւարտի տարւոյն լրանալէն առաջ։

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲԵՐԸ ԵՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ Ներքին գործոց նախարարութեան մէջ, պատերազմական նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա է և Էվգաֆի նախարար Խայրի պէ է և Ներքին գործոց նախարարի փոխանորդ Թալէաթ պէյէ կազմուած յանձնաժողով մը, մանրամասնօրէն կերպով քննած մակեդոնական խնդիրը և հրոսախումբերուն դէմ կառավարութեան կողմէ գործադրելի միջոցները մանրամասն տեղեկագիր մը պատրաստած է։

ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐ ՀԱՃԻ ԱՏԻԼ ՊԷՅ

Մեր ստացած տեղեկութեանց համեմատ ներքին գործոց նախարար Հաճի Ատիլ պէյ Մայիս մէկին Պոլիս պիտի ժամանէ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԱՐԱՏԱՂ

Գարատաղի դեսպանատան գործակատարը երէկ Բ. Դուռ երթալով տեսակցած է վարչապետ Սայիտ փաշա ի հետ։ Մեր ստացած մասնաւոր տեղեկութեանց համաձայն այս տեսակցութիւնը Գարատաղի և Թուրքիոյ սահմանագլուխներու ճշդման համար օսմ. կառավարութեան կողմէ վերջերս Ցէթինէ ղրկուած օսմ. պատուիրակներուն և Գարատաղի ներկայացուցիչներուն միջեւ ծագող անհամաձայնութեան շուրջը դար-

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Իշխանազուն Վահտէտին և Եգիպտոսի նորընծայ գատը Մէհմէտ Նուրի էֆէնտիները երէկ կայս. պալատ երթալով արժանացան կայսերական ունկնդրութեան։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՀՌՈՄ, Մայիս 4.— Պու-Քէմաչէ Սթէֆանի գործակալութեան կը տեղեկագրուի թէ՝ Թունուզի սահմանագլխին դէպի ներսերը մեկնող կարաւաններուն ճամբուն տիրանալու համար զօրավար Կաւրինիի հրամանով, ասքարիներէ բաղկացած մեր գումարտակներէն մին, ճամբայ բացող զինուորներու և Միթրալյէօզի մը հետ ընկերացած յարձակողական գործողութեանց սկսան և սակայն հազիւ թէ քիչ յառաջացած էր երբ ան հանդիպեցաւ, միթրալյէզներով և հեծելազօրքերով զօրացած 2000 հոգինոց թուրքեւարաբ խումբի մը։ Մեր ասքարիները կրակ ըրին թշնամւոյն վրայ և վերոյիշեալ ճամբուն երկայնքին վրայ հարկ եղած հետախուզութիւնները կատարելէ վերջ վերադարձան. Այս ընդհարումին հետեւանքով մեր 5 ասքարիներ մեռան և քառասունի չափ ալ վիրաւորուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Իտալական նաւատորմին կողմէ անգլիական Իսթէրն ընկերութեան պատկանող և Թէնէտոսէ Լէմնոս և Լիմնոսէ Սելանիկ և Թէնէտոսէ Կիպրոս երկարող հեռագրաթելերը կտրուած ըլլալուն հետեւանքով, Երեսփ. Ժողովը հարցապնդեց Սըր Էտուըրտ Կրէյը։ Արտաքին գործոց նախարարը յայտարարեց թէ կառավարութիւնը նկատողութեան պիտի առնէ իր շահերը պաշտպանելու և թէ անգլիական ընկերութեան մը վնասուած ըլլալը իրեն ցաւ կը պատճառէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Իտալիոյ մէջ գտնուող անգլիական թերթերու թղթակիցները կը նկարագրեն թէ Իտալիոյ գրեթէ բոլոր ընկերական շրջանակներուն մէջ դժգոհութիւն կը տիրէ տիրող անկայուն վիճակին համար։

ԼԵՈՆ ԳԱԶՈՒՆ

ԵՆԻՉԷՐԻ ՀԱՍԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ա.

ՆԱԶՄԻ

Հնազանդեցաւ և նստեցաւ քովս, դէմքին վարի մասը չղարշով մը ծածկելով։ Անխորժակով ճաշեցի, ո՛չ գաւթս չափ. ինծ աւելցածներով սակաւին երկու հոգի կրնար կշտանալ։

— Իմ գեղեցիկս, ըսի կնոջս, չէ՞ք կրնար ինծի անձեռոց մը տալ որպէս զի աւելցածները մէջը դնեմ։ Իմ տանտիրուհիս վիրաւորուած է, չուրէն քովը ինծի կը սպասէ. իրեն խօսք տուի որ ուտելիք տանիմ։

Դարակը բանալով երկու չքեղ անձեռոցներ դուրս հանեց, մին մետաքսէ, միւսը բամպակէ, ճերմակ գեղին գիծերով, ոսկեթել նետուած մէջերէն։ Աւելցածներէն մաս մը մէկուն մէջը լեցուցի, չորս ծայրերէն կապեցի, և միւսը իրեն երկարեցի. բայց անիկա ըսաւ ինծի.

— Պահեցէ՛ք զայն, զինուո՛ր։ Դուք զինուորներդ պատերազմի մէջ կըրպասներու պէտք ունիք, ձեր վէրքերը կապելու համար։ Կը մաղթեմ որ չվիրաւորուիք վասն զի բարի եղաք ինծի համար, սակայն պահեցէք ասիկա։

Այսպէս խօսելով նորէն առաւ երկու ոսկիէ հոլ ապարանջանները և զանոնք թաշկինակին ծայրը կապելով՝ ինծի տուաւ։ Բաճկոնակիս տակը դրի զայն, և ըսի իրեն.

— Իմ գեղեցի՛կս, ասիկա կառնի առաջին տարին է զօր կը տանիմ։ Աստուած ձեզ հաստատուն պահէ, ձեզի և ձեր ընտանիքը. եթէ դուք միլիոններով ոսկի ալ ունենայիք այս գրամարկղին մէջ, և միւսին մէջն ալ ադամանդներ և թանկագին քարեր, նորէ՛ն չպիտի դպչէի անոնց։

Ժպիտ մը ըրաւ և ըսաւ ինծի.

— Ամէն զօրք քեզի պէս բարի չըլլար։ Գնա՛, աղաս, Աստուած հետդ ըլլայ. Աստուած պահէ քեզի և քու ընտանիքդ։

— Իմ ընտանիքս հիմայ, պատասխանեցի իրեն, աճէմի օղլաններու օճախն է. մի կարծէք որ օճախին ատրճանակիրները զատ կ՚ըլլան։ Փա՛ռք Աստուծոյ մեր 11րդ պէօլիւկը շնորհքով է։ Միայն թէ եթէ տանտապետս մը գտնէ եղած ըլլայի քեզի կնութեան կը խնդրէի։

Ուզեցի զա՛յն գրկել. զայն դէպի պատը առաջնորդեցի։ Փողը հնչեց.

— Վազէ՛, ըսաւ ինծի վազէ չուտ քեզի գրօշին ներքեւ կը կանչեն։

Սակայն ես ըսի իրեն.

— Ո՛չ, Աստուած վկայ ոչ, ինծի կանչելու համար չէ ասիկա։ Աքընճիներուն փողն է. ատրճանակիրներուն համար չէ։

Կը պոռար, ոչ այնքան ուժգին, միևնոյն ատեն կը խնդար. յետոյ լալ ըսկսաւ։

Յանկարծ անիծեալ թմբուկը սկսաւ հնչել։ Պէտք էր մեկնիլ, այս կը պահանջէր պարկեշտ զինուորի մը պարտքը։

Կինը՝ ինծի դառնալով.

— Անունդ ի՞նչ է։ Իմ անունս Նազմի է։

— Իմ անունս, պատասխանեցի իրեն, Հասան է, ատրճանակիր տասնըվեցերորդ պէօլիւկին։

— Աւա՛ղ հառաչեց, ձեզմէ վերջը ուրիշ խումբեր ալ պիտի գան։ Աստուած գիտէ միայն թէ ի՛նչ փորձանքներ պիտի գան գլխուս։

— Ո՛չ, ոչ, պոռացի. Աստուած վկայ ոչ։ Երբ Աստուած ուզէ պահակ մը կ՚ունենաս տունդ պահպանելու համար։

Թմբկի երկրորդ հարուածը սկսաւ. վազելով վար իջայ։ Դրան առջեւը շատ մը վիրաւորեալներ կային. անոնց մէջ էր նաեւ մեր օնպաշին՝ Էյուպը, ջորիի մը վրայ նստած. ջորիին սանձէն բռնելով առաջ անցուցի.

— Բալէ՛, ըսի, ես հոս տուն մը ունիմ իմ օնպաշիս դարմանել տալու համար։

Յետոյ ըսի Էյուպին.

— Ընկե՛ր, վառօդ եւ պատրոյգ ունի՞ս.

— Այո՛, ընկեր պատասխանեց Էյուպ, կապար ալ, ատրճան ալ, սուր ալ ունիմ։ Բայց ի՛նչ օգուտ երբ սրունքս կոտրած է, պատուելու համար կը պահեմ զանոնք։

Ջորեպանին բռունցքի հարուած մը իջեցուցի և ըսի.

— Դուն ինծի պիտի օգնես որ զայն ձիէն վար իջեցնենք և տուն տանինք։

Յետոյ Էյուպին սանդուխն ի վար.

— Աղա՛, աղէկ տուն մըն է. հարուստ տուն մը. գեղեցիկ կին մը կայ ներսը. մինչեւ որ աղէկնաս հոն կեցիր. խոստացիր որ աղէկ պիտի պահպանես տունը։

— Դուն իմ կեանքս կը փրկես, ըսաւ Էյուպ. հօրս հոգւոյն վրայ կ՚երդնում որ, Աստուած և իր մարգարէն վկայ, պարկեշտ պահապան մը պիտի ըլլամ. քանի որ ողջ եմ ոչ ոք կրնայ այս տանըին գէշութիւն մը ընել։

Թմբուկը իր երրորդ խօլին սկսաւ. եւ ես սկսայ վազել Էյուպին պոռալով.

— Ըսէ՛ որ տասնըմէկերորդ պէօլիւկին մէջ օնպաշի եմ, և Հասան դրկեց քեզ։

Բ.

ՄԱՄԼՈՒՔՆԵՐԸ

Պէյրանի մեծ պողոտան ջորիներով, ուղտերով, թնդանօթներով լեցուեր էր։ Արեւը դէպի արեւմուտք հակած էր գագաթներուն ձորին, եւ ամէն կողմ մթութեան մէջ մանիշակագոյն կ՚երեւար։ Դէմս պէօլիւկին դրօշը կը ծածանէր. մեր հրամատարը՝ նոր ձիու մը վրայ նստած՝ մէջտեղը կեցած էր, որդէն իսկ քանի մը զօրքերով շրջապատուած։ Աջէն ձախէն ամէնքն ալ կուգային։ Խումբը կազմուեցաւ վերջապէս։ Բոլոր ընկերներս գեղեցիկ իրերով զարդարուած և մէյմէկ նոր բաներ ունէին ձեռքերնին։

(27) Թարգմ. ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՐՔ

ՄԻ՛ ԱՆՏԵՍԷՔ

ՇԱԲԻՐՕԿՐԱՖ ԱՆՈՒՆ ԳՈՐԾԻՔԸ

Շաբիրօկրաֆ մեքենայով տասը վայրկեանի մէջ կարելի է 150 ընդօրինակութիւններ ընել ո՛ և է տեսակ գրութենէ մը։ Գինն է 175 գրուշ։

Աւելորդ է ըսել թէ Շաբիրօկրաֆը անհրաժեշտ գործիք մըն է բոլոր այն վաճառականներուն, գործակալներուն, բանախօսներուն որոնք կ՚ուզեն ժամանակի մեծ խնայողութիւնով մը ամենաարագ կերպով ընդօրինակել իրենց գրութիւնները։

Անոնք որոնք կ՚ուզեն մանրամասնութիւններ ստանալ Շաբիրօկրաֆի մասին, թող դիմեն հետեւեալ հասցէին. —

Պոլիս, Չիչէք Բազար փողոց, Գուրբ Դաւիթի խանին մէջ 20 24 թիւ, Ապրահամ Շէմթօփ որդւոց սենեակը։

Գաթալօկները ձրիաբար կը ղրկուին բոլոր փափաքողներուն։ 3–10

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՁՐԻ

ՏՕՔԹՕՐ
ԳԱՒՈՍ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԱԲՐՈՏԻԹԵԱՆ ԵՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՑ

ԱԽՏԵՐՈՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԸ

Ծննդական և աբրոտիթեան գործարաններու հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկ Տօքթ. Գաւոս Յակոբեան գիտական վերջին նորութեանց շնորհիւ առանց ցաւ պատճառելու ենթակային հիմնապէս կը բժշկէ ֆրանկախտը, հին և նոր ջերմամիզութիւնը, առնական անկարողութիւնը և սերմնահոսութիւնը, ինչպէս նաեւ երկու սեռի վերաբերեալ աբրոտիթեան և ծննդական հիւանդութեանց ամէն տեսակները և կանանց արգանդային հիւանդութիւնները։

Ամէն օր, կէս օրէն վերջ, բացի կիրակի օրէն կը գտնուի Պահճէ-Գաբու, չաքարճըպաշը Հաճի Պեքիրի անկիւնը, թիւ 18, Մէրամէթճեան-Պիանքի դեղարանը։

Ուրբաթ օրերը ձրի

ՏՕՔԹԷՕՐ
Հ. ԻՆԿԻԼԻՋԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Ծննդամիզական և վէնէրական հիւանդութեանց

Գիտական ամենավերջին մեթոտներով կը դարմանէ հին և նոր ջերմամիզութիւնը, դժուարամիզութիւնը, սերմնահոսութիւնը, նոյնպէս միզամանի, երիկամունքի և Բրոսթատի հիւանդութիւնները։ Իսկ ֆրանկախտի ամէն տեսակները կարճ ժամանակի մէջ հիմնովին կը բուժէ. Հիւանդ կ՚ընդունի, բացի կիրակէ, ամէն օր Պահճէ Գաբու, Պօղաչաճըլըն դէմ, Սթանպօլ խան, թիւ 8, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ։

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԸ ՁՐԻ

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

Մասնաճիւղ Ղալաթիոյ. — Քարաքէօյ խան։

Պոլսոյ գործակալութիւն. — Գաթըրճըօղլու քասաժին դիմաց Աչըր էֆ. Բիւթիւքհանէ փողոց։

Պոլսոյ գործակալութիւնը, Ղալաթիոյ մասնաճիւղին նման, կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններ։

Գործակալութիւնը կը կատարէ նաեւ գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն, ինչպէս և արտասահմանի համար։

ՏՈՔԹ Տ. ՃԷՋԱՒՐԼԵԱՆ

Բարիզէն վկայեալ մասնագէտ ջղային եւ մտային հիւանդութեանց

Կը դարմանէ ամենավերջին դրութեամբ եւ ելեկտրաբուժութեամբ կաթուածները, gdaralysies), մէնէնժիթը (ménegite) իր տեսակները վանդակնելով, ջղային ցաւերը, nevralgie faciales և nevralies siatiques, ինչպէս ձեռքի դողդղալը, սրտի բաբախումը, ջղային քրտինքը, ջղային գիրութիւնը եւ ջղային նիհարութիւնը, տղայոց գիշերային միզաքնդութիւնը, սերմնահոսութիւնը, առնական անկարողութիւնը, կը դարմանէ ուսմնաստութիւնը՝ Բրոֆ. Շարքոյի դրութեամբ, ցնցոտարը (chorée) եւ զանազան ջղային եւ մտային գիգութիւնք։

Կը գտնուի ամէն օր, բացի կիրակէ, առաւօտէն մինչեւ երեկոյ Սիրքէճի կայարանի ելքի դրան կից իր մասնաւոր դարմանատունը.

ՏՈՔԹ. ԹԱՇՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱՐՏԱՔԻՆ, ԾՆՆԴԱՄԻԶԱԿԱՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ԱԽՏԵՐՈՒ

Նախկին Օգնական ուսուցիչ Օսմ. Բժշկ. Համալսարանի

Գիտական ամենավերջին մեթոտներով կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ ամէն տեսակ մորթային, ծննդամիզական և կանանց ախտերը, ջերմամիզութիւն երիկամներու, միզամանի եւ այլ հիւանդութիւնները, ելեկտրաբուժութեամբ՝ սերմնահոսութիւնը, անկարողութիւնը, երագափործութիւնը. — (606)ի ՍԱԼՎԱՐՍԱՆԻ ՆԵՐԱՐԿՈՒՄՆԵՐՈՎ ԵՒ ԱՅԼ ՄԻՋՈՑՆԵՐՈՎ ՖՐԱՆԿԱԽՏԻ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ. Մէզի, արեան, խուխի, քիմիական և մանրէաբանական քննութիւն։ Դարմանատունն է Պայազիտ, փօսթահանէին դէմի Սինէմեան դեղարան ամէն օր, կէս օրէն վերջ և երեկոները Գում Գաբու, Լ. Պետրոսեան դեղարանը։

ԱՂՔԱՏՆԵՐԸ ՁՐԻ

ՄԵՐ ՑԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ԱԽՏԻՍ
ՆՈՐ ԽԻՒՍ

Մօհամէտ Ալի պէյի կողմէն հնարուած և Արքունի նախկին դեղագործ Ըվրէնիտիի միջոցաւ պատրաստուած համբաւաւոր ԱՆԻՍՕՆԻ ԽԻՒՍԸ Պահճէ Գաբու, Գասապեան դեղարանը և Ենի Ճամի, Մօհամէտ Քեազիմ պէյի դեղի մթերանոցը, ինչպէս նաեւ բոլոր դեղարանները եւ մթերանոցները կը վաճառուին։ Պոլսոյ մէջ գինն է 5 գրուշ։

ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

شركت تجاريهٔ عثمانيه

SOCIÉTÉ COMMERCIALE OTTOMANE

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100,000 ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՈՍԿԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԴՐԱՄԵՆԵԱԿՆԵՐԸ ԲԱՑ ԵՆ ԱՌՏԱՄԵԱՅ ԿԵՐՊՈՎ

ՍԹԱՄՊՈՒԼ, ՏԱԹԸՐՃԸՕՂԼՈՒ ԽԱՆ

Հայկական սոյն դրամական հաստատութիւնը կ՚ընէ փոխատուութիւններ, առեւտրական տոմսերու, մուրհակներու, փոխանակագիրներու, բաժնեթուղթերու, պարտաթուղթերու, ապրանքներու և բեռնագիրներու վրայ։

Կուտայ չէքեր, վարկագիրներ, փոխանակագիրներ և հեռագրական վճարում, հրամաններ, ինչպէս Թուրքիոյ նոյնպէս աշխարհիս բոլոր մասերուն վրայ։

Կը գնէ և կը ծախէ ամէն տեսակ բաժնեթուղթեր և պարտաթուղթեր թէ՛ մեր և թէ բոլոր օտար հրապարակներու վրայ, ինչպէս և օտար դրամներ։

Կը գանձէ եւ կը զեղչէ առեւտրական տոմսեր, մուրհակներ, փոխանակագիրներ, բաժնեթուղթեր և կտրոններ։

Կ՚ընդունի դրամական աւանդներ նպաստաւոր պայմաններով։

Դրամատունս հաստատած է առեւտրական տեղեկութիւններու համար լաւագոյն կերպով կազմակերպուած սպասարկութիւն։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

Խնայողութիւնը մեր համայնքին մէջ քաջալերելու համար կ՚ընդունի 25 գրուշէն սկսեալ գումարներ

Դրամատունս կը կատարէ նաեւ թէ՛ իր հաշւոյն, թէ՛ մասնակցութեամբ և թէ բիւներու հաշւոյն ամէն տեսակ արդիւնաբերութիւններու և ապրանքներու գնում վաճառում, փոխանակութիւն, ներածում և արտածում։

Կ՚ընդունի ներկայացուցչութիւն թէ՛ տեղական և թէ օտար տուներու։

Կը կազմէ առեւտրական և ճարտարարուեստական ընկերութիւններ և կը մասնակցի անոնց։ Կ՚ընէ համօգուտ շինութեանց վերաբերեալ ամէն տեսակ ձեռնարկութիւններ։

ԷՕՔՍԻՒՐԻՒՆԼԷՐԻ
ԳԱԹՐԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔՐԷՄ

Էվրօբատան կէլէն գաթրան սուլարընըն քեաֆֆէսինէ էշճէր ճիհէթ միւրաճճահ վէ լաթիֆ օլուպ, միտէյի գաթիէն պօզմազ։

Մէշհուր օսմանլը վէ էճնէպի թապիպլէրին մազհարը թագտիրի օլտուղը կիպի, էջզաճըլըք միւթէխասսըսը տօքթ. Խօրասանճեան էֆէնտի թագտիրնամէսինտէ րիւճհանիյէթի թասդիգ վէ Մէքթէպի Թըպպիյէի Շահանէ սաբըք թասդիգ էյլէմիշ տիր։ Պրիւքսէլ սէրկիսինտէն ալթուն վէ կիւմիւշ միտալեա նայիլ օլմուշ տըր։ Պրուսա սէրկիսինտէն տէ ալթուն միտալեա նայիլ օլմուշ տըր։

Իչիլմէքլէ նէֆէս տէրլոնինէ պիր գահվէ գաշըղը աթըլըրսա, պուլաշըգ խաստալըգլարընըն վըրգայէ վէ մուհաֆազա իտէր։

Կէօյիւս նէզլէլէրինէ, էօքսիւրիւքլէրէ, էնֆլիւէնզայա, պրօնշիթլէրէ, նէֆէս տարլըղընա, վէրէմին պաշլանկըճլարընա, տէրի խասթալըգլարընա և իւրուք եարալարընա ֆաիտէսի պիւյիւք տիւր։

Սթամպօլտա մէշհուր տէբօ վէ էճզախանէլէրտէ պուլունուր։

Ումումի տէբօսը Էնի Բօսթախանէ գարշըսընտա օսմանլը էճզախանէ Թէպփլիէ տէբօսը տըր։

Սթանպօլտա ֆիյաթը 5 ղրուշ տըր։

ՔԱՐԼԸՄԱՆ

3 ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ԲԵՐԱ

ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐՈՅԹՆԵՐՈՒ ԳԱՐՆԱՆ ԱՌԹԻՒ

	ՂՐՇ.		ՂՐՇ.		ՂՐՇ.
Գօսթիւմ Թայեօր քէթէն ամէն գոյնէ	80	Ներքնազգեստ սատագրօ կերպասէ	80	Թաշկինակներ կնոջ հմ. մարքով քէթ.	50
" " անգլ. կերպասէ	100	" լիպէրթին կերպասէ ամէն գոյնէ	35	" այրերու " " պթս.	30
Հագուստներ վուալէ բաքնաէսի ձևով	80	" պաթիսթէ տանթ. զարդարուն	15	" " քէթէն մարքով	63
" մուրդ մուսլինէ " "	125	Քօրսաժներ " "	4	Գուլպաներ կնոջ համար մուսլինէ	8
Գաւ բուսէնա քէթէն ամէն գոյնէ	45	Հովանոցներ կէս մետք. վերջին գոյներ	30	" " " սև աղ. տեւս	3 1/2
" " Բօպլին կերպասէ	130	" ամբողջ " " "	45	" այրերու սև գունաւոր աղ. տա.	4 1/2
Պլուզներ պաթիսթէ գունաւոր	14	" " " գեղեցիկ կոթով	50	" " ֆիլտիքօս բանուած	6 1/2
" " ֆիսթոյ. և փողկապով	20	Աղջկան հագուստներ գծաւոր քէթէն	18	Ձեռնոցներ կնոջ հմ. եր. ճերմ. գուն.	8
" ճերմակ վուալէ	20	" " ճերմակ պաթիսթէ	35	" " " " խիթ. չուխա	11
" բոնժէ տանթէլով զարդարուն	30	Տղոց " քէթէնէ	25	" " " " կէս մետաքս	10
" միմիայն տանթէլով	30	" " գծաւոր քէթէնէ	30	" " արմ. մետ. սեւ և գուն.	15
" մետաքս բէքինէ կերպասներ	54	" " չայագէ ծովային ձեւ	50	Էչարբ քրիսթալին կերպասէ	18
Շրջազգեստ քէթէն վերջին նորոյթ	30	" վերարկու "	30	" բոնժէ ամէն գոյնէ	18
" ալբակէ սեւ և գունաւոր	60	Քօրսէներ վերջին ձեւ	27	" քրէպ տը չին ամէն գոյնէ	30
" անգլիական կերպասէ	47	Այրերու չապիկներ ճերմակ պասթայով	20	" մետք. վուալէ " "	50
" չայագէ սեւ և գունաւոր	45	Փիչերտնոցներ աղէկ խասայէ	17	Վուալէթ մուսլինէ " "	19
Ներքնազգեստ գծաւոր քէթէն	12	Անդրավարտիկներ ֆրանսական բազէ	12	" շիֆօն " "	27
" ալբակէ ամէն գոյնէ	18	Թաշկինակներ կնոջ համար պաթիսթէ մարքայով տուզինեան	22	" քրէպ տը չին " "	40

ՆՈՐ ՃԻՒՂ
ԿՕՍԹԻՒՄ ԹԱՅԵԼՕՐՆԵՐ
Եւ հագուստներ չափու վրայ

ՆՈՐ ՃԻՒՂ
ԿՆՈՋ ԵՒ ԱՂՋԿԱՆ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ
Պատրաստ և չափի վրայ

10000 ԷՆ ԱՒԵԼԻ
ՔՈՒՓՕՆ
ԲՈՒՐԴԷ ԵՒ ՄԵՏԱՔՍԷ

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
ԲՈՒՐԴԷ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ԵՒ
ԿՕՍԹԻՒՄ ԹԱՅԵԼՕՐԻ ՀԱՄԱՐ
ՁԱՐԴԵՐ, ԿԱՌՆԻՆԵՐ, ԵԼՆ

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
ԿՆՈՋ ՃԵՐՄԱԿԵՂԵՆՆԵՐ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ

ՏՊԱՐԱՆ ԵՒ ՓՈՐԱԳՐԱՏՈՒՆ
Տ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ

Պապը Ալի Ճատտէսի Ճըղալ օղլու եօգուշու, թիւ 10

Գործատեղույս մէջ կը պատրաստուին մասնաւոր խնամքով պատկերներ տոսախի, զինկօյի, պղինձի վրայ և ամէն լեզուէ կնիքներ քաուչուկի և մետաղի վրայ, ինչպէս նաեւ բժիշկներու, գոյժակներու, ատամնաբուժներու և փաստաբաններու համար նորը փորագրութեամբ թղթէկներ։ Կը պատրաստուին նաեւ խիստ ճաշակաւոր այցեքարտեր, նշանախօսութեանց և հարսանեաց հրաւիրատոմսեր վաճառականական ամէն տեսակ պարբերաթերթ պիտակներ։ Գինեէր չափաւորանց ժամանակ, մաքուր և արագ, գաւառներէ ղրկուած յանձնարարութիւններ փութով և խնամով կը պատրաստուին։

ՏՕՔԹՕՐ ՏԻԳՐԱՆ ԹԱՊՈՒՊԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԱԽՏԵՐՈՒ

Հիւանդ կ՚ընդունի ամէն օր, Շիշլի, Օսման պէյի գազինօին մօտ, Անմանեան աբարթըմանի իր յարկաբաժինին մէջ։

Արանց և կանանց ինչպէս նաեւ տղայոց ամէնազգի հին և նոր ախտերը, ստամոքսի, աղիքներու, երիկամներու, սրտի եւայլն հիւանդութիւնները անգլիական և ամերիկեան նորագոյն մեթոտներով կը դարմանէ։ Ֆրանկախտը և անոր հետեւանք բոլոր յամառ հիւանդութիւնները «Սալվարսան»ի և բոլորովին նոր դրութեամբ «Սօամին»ի ներարկումներով կը բուժէ առանց ո՛և է ցաւի և առանց զբաղումի արգելք ըլլալու։

Որպէս զի ո և է մէկը չի վարակուի թիֆօյով և գօլէրայով, վերջերս Ամերիկայի և Անգլիոյ մէջ հնարուած, կիրարկուած և յաջողութեամբ պսակուած նորագոյն միջոցներով պատուաստում ալ կը կատարէ։

Ուրբաթ օրեր մինչեւ կէս օր ձրի։

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
ԱՆԿԼՕ-ՀԱՅ
ՓԱՓԱԶԵԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ
1136 ԷՋ 800 ՊԱՏԿԵՐ

Արժանացած համազգային գնահատման, եզական և անմրցելի իր տեսակին մէջ անգլիերէն հոմանիշներ. գիտական բառերու ճոխ մթերք. ժամանակաւոր յաւելուածներ միակ վստահելի բառարանը. գին լաթակազմ 70, կիսակաշի 75. դիմել հեղինակին՝ Զ. Տ. Ս. Փափազեան, Կ. Պոլիս, Պայպըլ Հաուս։

ԳՂԱՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԻ ՄԵԿ ԱՆԳԱՄԷՆ
ԲՈՒԺՈՒՄ

ՏՔԹ. Յ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

Բրոֆէսէօր Էրլիխի վերջին անգամ գտած 606 Սալվարսանի դեղերով կատարելապէս կը բուժէ հին և նոր գաղտնական ախտերը, միմիայն մէկ ներարկումով. նաեւ կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ ջերմամիզութեան, միզամանի և երիկամունքի եւ բրոստատի հիւանդութիւնները, ինչպէս նաեւ առնական անկարողութիւնն բոլորովին նոր մեթոտներով։ Իրեն դիմող հիւանդները կ՚ընդունի ամէն օր իր գործատեղին, Սիրքէճի, Թրամվէյի ճամբուն վրայ Ֆէզպուս լուսանկարչատան առաջին յարկը՝ Պանօթ.—Ամէն տեսակ գործողութիւններ միզանցքի և արգանդի հիւանդութիւններու և մասնաւոր խնամք։

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ—ԴԵՐՁԱԿ

ԵԴՈՒԱՐԴ ՏԱՆՑԻԿԵԱՆ

ՊՈԼԻՍ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ, ԹԻՒ 26,
ՕՌՕԶՏԻ-ՊԱՔԻ ԴԷՄԸ

Ամէն անոնք որ կ՚ուզեն ճաշակաւոր հագուիլ, թո՛ղ փութան դիմել Եդուարդ Տանցիկեանի գործատեղին, ուր հասած են արդէն ընտիր կերպասներ և ուր կը պատրաստուին ճաշակաւոր և անթերի հագուստներ, ամենավերջին նորաձեւութեանց համաձայն։

Առաջին այցելութիւն մը պիտի բաւէ գաղափար մը կազմել այս նոր հաստատութեան ճաշակի գերազանցութեան վրայ։

Դիմեցէք Պոլիս, Ճէլալ պէյ խան, թիւ 26։

ԳՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ԳԻՐՔ ՄԸ

«Մանզումէ»ի նախկին խմբագիր Յակոբ Տէր-Յակոբեան հրապարակ հանած է «Ուր Խեցեներ Ժողվեցի» անուն գիրք մը ուր ամփոփուած են հեղինակին բազմաթիւ գրական յօդուածները,— Պատկերներ, Մտածումներ և Տպաւորութիւններ, գաղափարի և արուեստի կրկնակ արժանիքներով՝ օծուն։

Տարակոյս չունինք թէ մեր ընթերցողները նոյն հաճոյքով պիտի կարդան այս գիրքը ինչ հաճոյքով որ կարդացած են երիտասարդ գրագէտ-հրապարակագրին բոլոր յօդուածները։

Կը ծախուի 5 դահեկանի և կը գտնուի ամէն գրավաճառի քով։

SANTAL SALOL LACROIX

31, Rue Philippe-de-Girard, PARIS.

ՏՔԹ. Պ. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Արանց և կանանց ծննդամիզական և
ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԵՐՈՒ

Երկար տարիներ զանազան հիւանդանոցներու մէջ պաշտօնավարելով, իր ստացած փորձառութեամբը բժշկական նորագոյն մեթոտներով կարճ ժամանակի մէջ կը բուժէ ֆրանկախտը, ջերմամիզութիւնը, սերմնահոսութիւնը, առնական անկարողութիւնները, բրօսթաթի եւ միզամանի, ինչպէս նաեւ ստամոքսի, սրտի, թոքերու, աղիքներու և երիկամներու հիւանդութիւնները և զանազան յամառ վէրքեր։

Բացի կիրակէ, ամէն օր կէս օրէն մինչեւ երեկոյ կը գտնուի Սիրքէճի, Թրամվայ ճամբէսի, շոգեկառքի ելքի դրան կից, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ։

Իսկ առաւօտէն մինչեւ կէս օր հիւանդ կ՚ընդունի Կէտիք Փաշա, Պալը Փաշա եօգուշը, Միւսէլլիմ փողոց, թիւ 6 իր բնակարանը, նաեւ Մօտաքիոյ Վահրամ էֆ. Աստուրեանի դեղարանը և ուր Չորեքշաբթի, կէս օրէ առաջ ձրի։